Majetkové pomery v manželstve

Vnútroštátne pravidlá týkajúce sa rozdelenia bezpodielového spoluvlastníctva manželov rôznej štátnej príslušnosti v prípadoch rozvodu, rozluky alebo úmrtia.

Občania Európskej únie sa stále čoraz častejšie sťahujú za hranice svojho štátu a študujú, pracujú alebo si zakladajú rodiny v inej krajine EÚ. To so sebou prináša rastúci počet medzinárodných párov v manželstve alebo v registrovanom partnerstve.

Medzinárodné páry sú páry tvorené osobami s rôznou štátnou príslušnosťou, ktoré žijú v inej krajine EÚ, než z ktorej pochádzajú, alebo vlastnia majetok v rôznych krajinách. Medzinárodné páry žijúce v manželstve alebo registrovanom partnerstve potrebujú svoj majetok spravovať, a najmä riešiť jeho rozdelenie v prípade rozvodu/rozluky alebo smrti jedného z partnerov.

V týchto situáciách medzinárodným párom napomáhajú pravidlá EÚ. Tieto pravidlá platia v 18 krajinách EÚ: Švédsko, Belgicko, Grécko, Chorvátsko, Slovinsko, Španielsko, Francúzsko, Portugalsko, Taliansko, Malta, Luxembursko, Nemecko, Česká republika, Holandsko, Rakúsko, Bulharsko, Fínsko a Cyprus.

Pravidlá určujú, ktoré súdy v krajinách EÚ by sa mali zaoberať vecami týkajúcimi sa majetku medzinárodného páru a určujú rozhodné právo na vyriešenie týchto záležitostí. Pravidlá takisto zjednodušujú spôsob uznávania alebo vymáhania notárskych dokumentov z jednej krajiny EÚ v inej krajine EÚ.

Podrobné vnútroštátne informácie získate zvolením vlajky príslušného štátu.

Ak potrebujete doplňujúce informácie, obráťte sa na orgány alebo právnikov v danej krajine EÚ.

Informácie nájdete aj na webovom sídle http://www.coupleseurope.eu/sk/home Rady notárstiev Európskej únie.

Posledná aktualizácia: 30/05/2023

Tieto stránky spravuje Európska komisia. Informácie na tejto stránke nemusia nevyhnutne vyjadrovať oficiálne stanovisko Európskej komisie. Komisia nenesie žiadnu zodpovednosť ani inak neručí za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Pokiaľ ide o pravidlá v oblasti autorských práv pre webové stránky EÚ, pozri právne upozornenie.

Majetkové pomery v manželstve - Česko

1 Existuje v tomto členskom štáte zákonná úprava majetkových pomerov v manželstve? Čo sa v nej stanovuje?

Áno.

Podľa českej právnej úpravy tvorí to, čo manželom náleží, má majetkovú hodnotu a nie je vylúčené z právnych pomerov, súčasť spoločného vlastníctva manželov. Spoločné vlastníctvo manželov podlieha zákonnému režimu, dohodnutému režimu alebo režimu založenému na súdnom rozhodnutí.

V zákonnom režime je súčasťou spoločného vlastníctva to, čo nadobudol jeden z manželov alebo čo nadobudli manželia spoločne počas trvania manželstva, okrem toho, čo:

a) slúži na osobnú potrebu jedného z manželov,

b) nadobudol vo forme daru, dedením alebo odkazom len jeden z manželov, pokiaľ sa neprejavil iný úmysel darcu pri darovaní alebo závetcu pri právnom úkone nakladania s majetkom pre prípad smrti,

c) nadobudol jeden z manželov ako náhradu nemajetkovej ujmy na svojich prirodzených právach,

d) nadobudol jeden z manželov právnym konaním vzťahujúcim sa na jeho výlučné vlastníctvo,

e) nadobudol jeden z manželov ako náhradu za poškodenie, zničenie alebo stratu svojho výhradného majetku.

Zisk z toho, čo náleží výhradne jednému z manželov, je v zákonnom režime súčasťou spoločného vlastníctva.

Súčasťou spoločného vlastníctva v zákonnom režime sú aj dlhy prevzaté počas trvania manželstva, pokiaľ sa netýkajú majetku, ktorý patrí výhradne jednému z manželov, a to v rozsahu, ktorý presahuje zisk z tohto majetku, alebo pokiaľ ich neprevzal iba jeden z manželov bez súhlasu druhého z manželov, pričom nešlo o obstarávanie každodenných alebo bežných potrieb rodiny.

2 Ako si môžu manželia usporiadať majetkové pomery v manželstve? Aké sú v tomto prípade formálne požiadavky?

Snúbenci a manželia majú možnosť dohodnúť sa na tzv. dohodnutom majetkovom režime odlišnom od zákonného režimu. Dohodnutý režim môže spočívať v režime oddeleného vlastníctva, v režime vyhradzujúcom vznik spoločného vlastníctva ku dňu zániku manželstva, ako aj v režime rozšírenia alebo zúženia rozsahu spoločného vlastníctva v zákonnom režime. Zmluva môže zahŕňať akékoľvek dojednanie a týkať sa akejkoľvek záležitosti, pokiaľ to nie je zakázané zákonom. Zmluva sa môže týkať najmä rozsahu, obsahu, okamihu vzniku zákonného alebo iného režimu spoločného vlastníctva, jednotlivých prvkov a ich súborov. Zmluva umožňuje zmeniť zaradenie budúcich súčastí vlastníctva odlišným spôsobom než v zákonnom režime. Zmluva umožňuje tiež usporiadať majetkové pomery pre prípad zániku manželstva.

Zmluva o majetkovom režime manželov musí mať formu verejnej listiny (t. j. notárskeho zápisu).

Zmluva snúbencov o manželskom majetkovom režime nadobúda účinnosť uzatvorením manželstva.

3 Je slobodná vôľa ako si usporiadať majetkové pomery v manželstve nejako obmedzená?

Zmluva môže zahŕňať akékoľvek dojednanie a týkať sa akejkoľvek záležitosti, pokiaľ to nie je zakázané zákonom.

Zmluvou nemožno vylúčiť ani zmeniť ustanovenia o bežnom vybavení rodinnej domácnosti, pokiaľ jeden z manželov neopustí natrvalo domácnosť, pričom sa odmietne vrátiť. Zmluva nesmie mať za následok vylúčenie schopnosti manžela živiť rodinu. Jej obsah ani účel nesmie mať vplyv na práva tretej osoby, pokiaľ táto osoba nesúhlasila so zmluvou. Táto zmluva uzavretá bez súhlasu tretej osoby nemá na ňu žiadne právne účinky.

4 Aké sú právne účinky rozvodu, rozluky alebo zrušenia majetkových pomerov v manželstve?

Spoločné vlastníctvo manželov zaniká zrušením manželstva, pričom manželstvo zaniká smrťou jedného z manželov, vyhlásením jedného z manželov za mŕtveho a rozvodom. Po zániku spoločného vlastníctva manželov sa pristúpi k jeho vysporiadaniu.

Ak bolo manželstvo vyhlásené za neplatné, považuje sa za neuzavreté. Na majetkové povinnosti a práva muža a ženy, ktorých manželstvo bolo vyhlásené za neplatné, sa vzťahujú rovnaké ustanovenia ako na majetkové povinnosti a práva v dobe po rozvode.

5 Aké sú dôsledky úmrtia jedného z manželov na majetkové pomery v manželstve?

Spoločné vlastníctvo manželov zaniká a nasleduje jeho vysporiadanie. Pozostalý z manželov je zákonným dedičom závetcu v prvej a druhej triede.

6 Ktorý orgán má právomoc rozhodovať vo veci majetkových pomerov v manželstve?

Súd.

7 Aké sú dôsledky majetkových pomerov v manželstve na právne vzťahy medzi jedným z manželov a treťou osobou?

Zo spoločného vlastníctva manželov sa v zákonnom režime okrem iného vylučuje to, čo jeden z manželov nadobudol pred uzavretím manželstva. Súčasťou spoločného vlastníctva sú aj dlhy prevzaté počas trvania manželstva, pokiaľ sa netýkajú majetku, ktorý patrí výhradne jednému z manželov, a to v rozsahu,

ktorý presahuje zisk z tohto majetku, alebo pokiaľ ich neprevzal iba jeden z manželov bez súhlasu druhého z manželov, pričom nešlo o obstarávanie každodenných alebo bežných potrieb rodiny.
V záležitostiach týkajúcich sa spoločného vlastníctva a jeho súčastí, ktoré nemožno považovať za bežné, konajú manželia spoločne alebo koná iba jeden z manželov so súhlasom druhého z manželov. Ak manžel odmietne dať svoj súhlas bez vážneho dôvodu a v rozpore so záujmami manželov, rodiny alebo rodinnej domácnosti, alebo ak nie je schopný vyjadriť svoje želanie, môže druhý z manželov navrhnúť, aby sa súhlas manžela nahradil rozhodnutím súdu.
V prípade, že manželský partner koná bez súhlasu druhého z manželov, ak bol súhlas potrebný, sa druhý z manželov môže dovolávať neplatnosti takéhoto konania. Ak sa má súčasť spoločného vlastníctva použiť na podnikanie jedného z manželov a ak majetková hodnota toho, čo sa má použiť, prekračuje hodnotu primeranú majetkovým pomerom manželov, vyžaduje sa súhlas druhého z manželov pri prvom takomto použití. Ak bol druhý z manželov opomenutý, môže sa dovolávať neplatnosti takéhoto konania. Ak sa má súčasť spoločného vlastníctva použiť na nadobudnutie podielu v obchodnej spoločnosti alebo v družstve, alebo ak má nadobudnutie podielu za následok ručenie za dlhy spoločnosti alebo družstva v rozsahu prekračujúcom mieru zodpovedajúcu majetkovým pomerom, je potrebný súhlas druhého z manželov, ktorý sa v prípade, že je opomenutý, môže dovolávať neplatnosti takéhoto konania.
Ak si manželia zvolili dohodnutý režim, obsah ani účel zmluvy nesmie mať vplyv na práva tretej osoby, pokiaľ táto osoba nesúhlasila so zmluvou. Táto zmluva uzavretá bez súhlasu tretej osoby nemá na ňu žiadne právne účinky.

8 Krátky opis postupu rozdelenia majetkových pomerov v manželstve v tomto členskom štáte vrátane ich vysporiadania a zániku.

Ak sa spoločné vlastníctvo manželov zruší, ak zanikne alebo ak sa zúži jeho rozsah, pristúpi sa k vysporiadaniu doposiaľ spoločných povinností a práv. Pokiaľ zúžené, zrušené alebo zaniknuté spoločné vlastníctvo nie je vysporiadané, použijú sa *mutatis mutandis* ustanovenia o spoločnom vlastníctve. Vysporiadaním nesmie byť dotknuté právo tretej osoby. Ak bolo vysporiadaním dotknuté jej právo, tretia osoba môže požadovať, aby súd vyhlásil, že vysporiadanie je voči nej neúčinné. Vysporiadanie dlhov má účinky len medzi manželmi.
Uprednostňuje sa dohoda manželov o vysporiadaní spoločného vlastníctva, ak je to možné (napr. v prípade rozvodu alebo zúženia rozsahu spoločného vlastníctva). Dohoda o vysporiadaní nadobúda účinnosť vždy ku dňu, keď bolo spoločné vlastníctvo zúžené, zrušené alebo zaniklo, bez ohľadu na to, či bola dohoda uzavretá pred alebo po zúžení, zrušení alebo zániku spoločného vlastníctva.
Dohoda o vysporiadaní musí mať písomnú formu, ak sa uzavrela počas trvania manželstva alebo ak je predmetom vysporiadania vec, v prípade ktorej sa pre zmluvu o prevode vlastníckeho práva vyžaduje písomná forma (napr. nehnuteľnosť). Ak sa v dohode o vysporiadaní nevyžaduje písomná forma a ak o ňu požiada jeden z manželov, pošle druhému z manželov potvrdenie o tom, akým spôsobom pristúpili k vysporiadaniu.
Ak sa manželia nedohodnú na vysporiadaní, môže každý z nich navrhnúť, aby rozhodol súd. Súd rozhoduje o vysporiadaní v závislosti od situácie, v ktorej nastali účinky zúženia, zrušenia alebo zániku spoločného vlastníctva.
Pri vysporiadaní sa uplatňujú tieto pravidlá:

a) podiely oboch manželov na vysporiadúvanom vlastníctve sú rovnaké,
b) každý z manželov nahradí to, čo bolo zo spoločného majetku vynaložené na jeho výhradný majetok,
c) každý z manželov má právo žiadať, aby mu bolo nahradené to, čo zo svojho výhradného majetku vynaložil na spoločný majetok,
d) prihliadne sa na potreby nezaopatrených detí,
e) prihliadne sa na to, ako sa každý z manželov staral o rodinu, predovšetkým ako sa staral o deti a o rodinnú domácnosť,
f) prihliadne sa na to, ako sa každý z manželov zaslúžil o nadobudnutie a udržanie majetkových hodnôt prislúchajúcich k spoločnému vlastníctvu.

Ak do troch rokov od zúženia, zrušenia alebo zániku spoločného vlastníctva nedôjde k vysporiadaniu toho, čo bolo predtým súčasťou spoločného vlastníctva, a to ani dohodou, ani podaním návrhu na vysporiadanie rozhodnutím súdu, platí, že sa manželia alebo bývalí manželia vysporiadali tak, aby:

a) bol hmotný hnuteľný majetok vo vlastníctve toho z manželov, ktorý ho používa ako výlučný vlastník pre svoju osobnú potrebu alebo potreby svojej rodiny alebo rodinnej domácnosti,
b) boli ostatné položky hmotného hnuteľného a nehnuteľného majetku v podielovom spoluvlastníctve, pričom ich podiely sú rovnaké,
c) ostatné majetkové práva, pohľadávky a dlhy náležali spoločne obom, pričom ich podiely sú rovnaké.

9 Aký je postup a dokumenty alebo informácie, ktoré sa zvyčajne vyžadujú na účely registrácie nehnuteľného majetku?

Právne konanie, ktorým sa zriaďuje alebo prevádza vecné právo k nehnuteľnému majetku, ako aj právne konanie, ktorým sa takéto právo mení alebo ruší, si vyžaduje písomnú formu. Ak sa prevedie vlastnícke právo k nehnuteľnému majetku zapísanému vo verejnom zozname, majetok sa nadobudne zápisom do takéhoto zoznamu.

Posledná aktualizácia: 14/12/2020

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Majetkové pomery v manželstve - Nemecko

1 Existuje v tomto členskom štáte zákonná úprava majetkových pomerov v manželstve? Čo sa v nej stanovuje?

Otázka, komu patrí majetok nadobudnutý počas manželstva a ako sa po skončení manželstva tento majetok rozdelí, vždy závisí od aktuálnych majetkových pomerov manželov podľa rodinného práva. Majetkovoprávne účinky uzavretia manželstva sa upravujú v ustanoveniach o vlastníckych právach v manželstve v občianskom zákonníku (BGB). V občianskom zákonníku sa uvádzajú tieto režimy majetkových pomerov: režim oddeleného nadobúdania majetku s vyrovnaním prírastkov (*Zugewinngemeinschaft*), režim oddeleného majetku manželov (*Gütertrennung*), bezpodielové spoluvlastníctvo manželov (*Gütergemeinschaft*) a tzv. voliteľný režim oddeleného nadobúdania majetku s vyrovnaním prírastkov (*Wahl-Zugewinngemeinschaft*).

2 Ako si môžu manželia usporiadať majetkové pomery v manželstve? Aké sú v tomto prípade formálne požiadavky?

Ak sa manželia prostredníctvom pred notárom uzatvorenej manželskej zmluvy nedohodnú inak, uplatňuje sa zákonom stanovený majetkový režim oddeleného nadobúdania majetku s vyrovnaním prírastkov. Oddelené nadobúdanie majetku s vyrovnaním prírastkov znamená, že počas manželstva majú manželia majetok oddelený a po ukončení majetkového režimu sa prírastky nadobudnuté v priebehu manželstva vyrovnajú.
Majetkový režim oddeleného majetku manželov sa na rozdiel od predchádzajúceho režimu musí dohodnúť prostredníctvom notárskej zmluvy. Režim oddeleného majetku manželov má za následok úplné oddelenie majetku oboch manželov bez možnosti akéhokoľvek vyrovnania prírastkov po ukončení manželstva. Každý z manželov si ponecháva to, čo nadobudol už pred vstupom do manželstva a čo získal počas manželstva, ako svoj vlastný majetok.
Režim oddeleného majetku manželov sa môže začať uplatňovať aj bez výslovnej zmluvnej dohody manželov, napríklad ak sa daný majetkový režim zruší alebo vylúči na základe manželskej zmluvy bez toho, aby sa súčasne dohodol iný majetkový režim.
Na majetkovom režime bezpodielového spoluvlastníctva manželov sa musia manželia takisto dohodnúť prostredníctvom zmluvy uzatvorenej pred notárom. V bezpodielovom spoluvlastníctve manželov sa majetok prinesený do manželstva a majetok nadobudnutý počas manželstva spravidla stáva spoločným

majetkom manželov (tzv. celkovým spoločným majetkom). Okrem spoločného majetku môžu mať manželia tzv. osobitný majetok, ktorý sa nestáva spoločným majetkom manželov. Ide o aktíva, ktoré nemožno previesť prostredníctvom právnych úkonov (napr. nezaložiteľné pohľadávky alebo podiel v partnerstve). A napokon, určité aktíva môžu byť vyhradené ako výlučné vlastníctvo jedného z manželov. Manželia si môžu zvoliť aj osobitnú formu bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktorou je režim nadobúdania majetku do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Na tento účel musia v manželskej zmluve stanoviť, že všetok majetok nadobudnutý pred uzavretím manželstva sa považuje za výhradný majetok.
Cieľom francúzsko-nemeckého voliteľného majetkového režimu oddeleného nadobúdania majetku s vyrovnaním prírastkov je vyhnúť sa potenciálnym problémom vyplývajúcim z dôvodu rozdielnosti úprav, ktoré sa vzťahujú na majetkové pomery, a to najmä v prípade manželstiev medzi francúzskymi a nemeckými občanmi. Ak sa manželia rozhodnú pre tento voliteľný majetkový režim, ich majetok ostane počas manželstva oddelený, rovnako ako v prípade nemeckého režimu oddeleného nadobúdania majetku s vyrovnaním prírastkov. Nadobudnuté prírastky si medzi sebou vyrovnajú až po ukončení majetkového režimu. Napriek obsahovej podobnosti s nemeckým režimom oddeleného nadobúdania majetku s vyrovnaním prírastkov sa voliteľný režim oddeleného nadobúdania majetku s vyrovnaním prírastkov vyznačuje množstvom typicky francúzskych osobitostí. Pri vyrovnávaní prírastkov sa napríklad neberie do úvahy bolestné ani prípadné zhodnotenie nehnuteľností (napr. vyhlásením pozemku za stavebný pozemok).

3 Je slobodná vôľa ako si usporiadať majetkové pomery v manželstve nejako obmedzená?

Ak sa manželia domnievajú, že im zákonom stanovený majetkový režim oddeleného nadobúdania majetku s vyrovnaním prírastkov v manželstve nebude vyhovovať, môžu uzavrieť pred notárom manželskú zmluvu. Manželia sa napríklad môžu dohodnúť na režime oddeleného majetku alebo na bezpodielovom spoluvlastníctve, alebo v rámci určitého majetkového režimu prijať úpravy, ktoré sa odchyľujú od zákonom stanovených ustanovení. V zmluve sa však môžu stanoviť aj ustanovenia, ktoré sa týkajú vyrovnania hmotného zabezpečenia alebo výživného.
Pri uzatváraní manželskej zmluvy však treba dbať na to, aby boli navrhované ustanovenia skutočne účinné. Ak napríklad dochádza k jednostrannému znevýhodneniu jedného z manželov a k znevýhodneniu sa pridajú ešte určité ďalšie okolnosti, manželská zmluva sa môže priečiť dobrým mravom, a teda bude neplatná. V takom prípade sa teda naďalej uplatňujú právne ustanovenia, ktoré by manželská zmluva mala vlastne vylučovať. Judikatúra sa v tejto súvislosti veľmi líši. Skutočnosť, či sa ustanovenie naozaj prieči dobrým mravom, a teda je neplatné alebo či sa musí upraviť, preto možno v konečnom dôsledku posudzovať iba od prípadu k prípadu.

4 Aké sú právne účinky rozvodu, rozluky alebo zrušenia majetkových pomerov v manželstve?

Podľa zákonom stanoveného majetkového režimu oddeleného nadobúdania majetku s vyrovnaním prírastkov dochádza v prípade ukončenia majetkového režimu (napr. v dôsledku smrti jedného z manželov, rozvodu alebo zmluvnej dohody na inom majetkovom režime) k takzvanému vyrovnaniu prírastkov. Vyrovnanie prírastkov spočíva v tom, že manžel, ktorý počas manželstva nadobudol väčší majetok než druhý z manželov, musí druhému manželovi peňažne kompenzovať polovicu rozdielu prírastku majetku.
V prípade majetkového režimu bezpodielového spoluvlastníctva manželov ide pri rozvode (prípadne po splnení konkrétnych povinností) o celkový spoločný majetok. Manželia majú spravidla nárok na polovicu zvyšného prebytku. Ak sa však manželia dohodli na režime oddeleného majetku, po ukončení majetkového režimu k vyrovnávaniu majetku nedochádza, keďže išlo o úplné oddelenie majetku oboch manželov.
Právo na výživné od majetkového režimu nezávisí. Ak manželia žijú oddelene bez toho, aby boli rozvedení, nezaopatrený manžel má počas odluky zo zásady nárok na výživné od zaopatreného manžela. Právo na výživné počas odluky existuje iba do okamihu, kým sa rozvod nestane právoplatným. Po rozvode však môže nezaopatrený manžel za určitých podmienok požiadať o výživné po rozvode manželstva. V zákone sa uznávajú tieto nároky na výživné: výživné v súvislosti so starostlivosťou o dieťa, výživné v súvislosti s vysokým vekom, chorobou alebo so zdravotným postihnutím, výživné v súvislosti s nezamestnanosťou, výživné na dorovnanie rozdielu, výživné na vzdelávanie, ďalšiu odbornú prípravu a rekvalifikáciu a výživné z dôvodu spravodlivosti. Nároky na vyrovnanie a výživné môžu v jednotlivých prípadoch vzniknúť aj po dôvodnom vyhlásení neplatnosti manželstva.

5 Aké sú dôsledky úmrtia jedného z manželov na majetkové pomery v manželstve?

V prípade majetkového režimu oddeleného nadobúdania majetku s vyrovnaním prírastkov dochádza po úmrtí jedného z manželov k paušálnemu vyrovnaniu prírastku zvýšením dedičského podielu zo zákona o jednu štvrtinu bez ohľadu na to, či zosnulý manžel počas manželstva nejaký prírastok nadobudol. Ak sa manžel, ktorý je stále nažive, nestane dedičom alebo dedičstvo odmietne, môže požiadať o vyrovnanie skutočne vzniknutého prírastku a okrem toho si môže uplatniť tzv. malý povinný dedičský podiel. Malý povinný dedičský podiel sa počíta podľa dedičského podielu zo zákona, pričom sa pri výpočte nezohľadňuje paušálna štvrtina z vyrovnania prírastku.
Ak sa manželia dohodli na režime oddeleného majetku, po zániku manželstva k paušálnemu vyrovnaniu prírastku nedôjde. Uplatňuje sa všeobecné dedenie zo zákona.
V prípade majetkového režimu bezpodielového spoluvlastníctva manželov dedičstvo pozostáva z polovice celkového spoločného majetku, vyhradeného majetku a osobitného majetku poručiteľa. Dedičský podiel pozostalého manžela sa určuje na základe všeobecných predpisov.

6 Ktorý orgán má právomoc rozhodovať vo veci majetkových pomerov v manželstve?

V majetkovoprávnych veciach, teda konaniach, ktoré sa týkajú nárokov vyplývajúcich z majetkových pomerov manželov, najmä vyrovnania prírastku manželov, je vecne príslušný rozhodovať rodinný súd.

7 Aké sú dôsledky majetkových pomerov v manželstve na právne vzťahy medzi jedným z manželov a treťou osobou?

Zosobášená osoba spravidla ručí iba za svoje vlastné dlhy, a to iba svojím vlastným majetkom. Toto sa nevzťahuje na záväzky manželov, ktorými sa zabezpečuje primerané pokrytie každodenných životných potrieb rodiny.
V prípade majetkového režimu oddeleného nadobúdania majetku s vyrovnaním prírastkov sa na zásadu dispozičnej voľnosti vzťahujú isté výnimky. Ak chce jeden z manželov disponovať celým alebo takmer celým majetkom (predať ho, darovať a pod.), potrebuje na to súhlas druhého manžela. To isté platí, ak zosobášená osoba chce disponovať vybavením, ktoré sa síce nachádza v jej/jeho výlučnom vlastníctve, ale zároveň patrí do manželskej domácnosti.
V prípade majetkového režimu oddeleného majetku manželov môže príslušný manžel disponovať celkovým vlastným majetkom, respektíve na disponovanie s vybavením domácnosti nepotrebuje súhlas druhého manžela.
Ak sa manželia dohodli na majetkovom režime bezpodielového spoluvlastníctva, spravujú spravidla celý majetok spoločne, pokiaľ nebola správa majetku na základe manželskej zmluvy prevedená výlučne na jedného z manželov. Celkovým spoločným majetkom sa ručí za záväzok vyplývajúci z právneho úkonu, ktorý na seba prevzal jeden z manželov počas bezpodielového spoluvlastníctva iba vtedy, ak druhý z manželov s právnym úkonom súhlasí alebo ak sa právny úkon uplatňuje na celkový spoločný majetok aj bez jeho súhlasu.

8 Krátky opis postupu rozdelenia majetkových pomerov v manželstve v tomto členskom štáte vrátane ich vysporiadania a zániku.

Domácnosť manželov a vybavenie domácnosti sa môže rozdeliť počas odluky, respektíve po rozvode. Ak spoluvlastníctvo vzniklo inak a manželia sa nedokážu dohodnúť, daná vec sa vydraží a výnosy sa rozdelia.

9 Aký je postup a dokumenty alebo informácie, ktoré sa zvyčajne vyžadujú na účely registrácie nehnuteľného majetku?

Ak si manželia ako majetkový režim zvolia bezpodielové spoluvlastníctvo manželov, musia na katastrálnom úrade predložiť pred notárom uzatvorenú manželskú zmluvu a požiadať o úpravu záznamu v katastri nehnuteľností. Vo všetkých ostatných prípadoch, t. j. ak si manželia ako majetkový režim nezvolia bezpodielové spoluvlastníctvo manželov, záznam v katastri nehnuteľností upravovať netreba.

Posledná aktualizácia: 02/11/2023
Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Majetkové pomery v manželstve - Španielsko

1 Existuje v tomto členskom štáte zákonná úprava majetkových pomerov v manželstve? Čo sa v nej stanovuje?

1.1. Zákonný režim: všeobecná úprava občianskeho práva a špecifické zákony niektorých autonómnych spoločenstiev.

V Španielsku nemožno hovoriť o jedinom režime ani jednotných právnych predpisoch týkajúcich sa majetkových pomerov manželov. Niektoré autonómne oblasti totiž majú právomoci v občianskoprávnych veciach (hoci nie všetky majú v pôsobnosti regulácie aj otázky majetkových režimov manželov). To znamená, že všetci španielski občania majú okrem španielskeho občianstva osobitné regionálne občianstvo (*vecindad civil*). To určuje, či sa na nich uplatňuje všeobecná právna úprava občianskeho práva alebo špecifická alebo regionálna úprava (článok 14 Občianskeho zákonníka).

Môže pritom ísť o regionálnu príslušnosť na územiach s vlastným občianskym právom, ako sú Aragónsko, Katalánsko, Baleáry, Navarra, Baskicko, Galícia a Valencijské spoločenstvo (hoci práve v tomto poslednom spoločenstve sa neregulujú majetkové pomery v manželstve, pretože právny predpis prijatý vo Valencii vyhlásil ústavný súd za protiústavný). Občania ostatných autonómnych oblastí majú tzv. spoločnú regionálnu príslušnosť (*vecindad civil común*) (spôsob získania regionálnej príslušnosti sa upravuje v článku 14 Občianskeho zákonníka).

– K určeniu rozhodného práva pre úpravu majetkových pomerov v manželstve (a či sa použije všeobecné právo, alebo právo konkrétnej autonómnej oblasti) v prípade manželstva medzi španielskymi občanmi (bez medzinárodného prvku) je nutné preštudovať pravidlá týkajúce sa medziregionálneho práva zahrnuté v úvodnej kapitole Občianskeho zákonníka (*Título Preliminar del Código Civil*, čl. 9 ods. 2 a článok 16 Občianskeho zákonníka).

Všeobecná právna úprava podľa Občianskeho zákonníka sa vzťahuje na manželov so spoločným regionálnym občianstvom.

Ak manželia nemajú takúto spoločnú regionálnu príslušnosť (*vecindad común*), uplatní sa právo podľa regionálnej príslušnosti alebo miesta obvyklého pobytu jedného z nich, ktorého si obaja vyberú v notárskej zápisnici vydanej pred uzavretím manželstva. Ak táto regionálna príslušnosť nebude vybratá, uplatní sa právo miesta obvyklého pobytu bezprostredne po uzavretí manželstva. Ak by takéto miesto obvyklého pobytu neexistovalo, uplatní sa napokon právo miesta uzavretia manželstva.

Vo výnimočných prípadoch, keď manželia majú rôzne regionálne príslušnosti (*vecindad civil distintas*), ak majú oba regióny ako svoje majetkové režimy manželov rozdelenie majetku (a uplatniteľný režim v súlade s vyššie uvedenými pravidlami bol odlišný od tohto) uplatňuje sa režim rozdelenia majetku podľa Občianskeho zákonníka.

Ak jeden z manželov nie je Španiel alebo ak manželstvo má spojitosť s inou krajinou, určenie uplatniteľného práva bude vychádzať z ustanovení nariadenia (EÚ) 2016/1103 ods. 33, ktoré sa v takomto prípade použije na konkretizáciu platných španielskych právnych predpisov, pokiaľ ide o španielskych občanov sa odkazy v nariadení na štátnu príslušnosť ako kritérium väzby považujú za odkazy na regionálnu príslušnosť.

Regionálna príslušnosť (*vecindad civil*) je však pojem, ktorý sa uplatňuje iba na španielskych občanov (článok 15 Občianskeho zákonníka), a teda sa neuplatňuje na cudzincov, a preto sa v takýchto prípadoch používa článok 33 ods. 2, podľa ktorého sa právo podľa štátnej príslušnosti nahrádza právom územného celku s najužšou väzbou, a teda sa uplatňuje právo územného celku, s ktorým majú manželia najužšiu väzbu.

1.2. Majetkové režimy manželov uplatniteľné v prípade neexistencie dohody medzi manželmi podľa Občianskeho zákonníka a osobitných právnych predpisov autonómnych oblastí.

Vzhľadom na tento režim úpravy majetkových pomerov v prípade nesúladu medzi manželmi v tomto smere sa uplatňuje doplňujúce ustanovenie, ktoré sa líši podľa toho, ktoré vnútroštátne občianske právo sa bude uplatňovať:

Občiansky zákonník (*Código Civil)* (uplatňuje sa v prípade, že sa neuplatňuje právo autonómnych oblastí Aragónsko, Katalánsko, Baleáry, Navarra, Baskicko alebo Galícia): režim nadobúdania majetku do bezpodielového spoluvlastníctva manželov (*sociedad de gananciales*) (článok 1 344 a nasl. Občianskeho zákonníka). Podľa tohto ustanovenia sa zisky alebo výhody nadobudnuté jedným z manželov stávajú ich spoločnými majetkom. Vlastný (súkromný) majetok každého z manželov zahŕňa v podstate majetok, ktorý manželia priniesli do manželstva, majetok získaný počas manželstva bezodplatne alebo výmenou za súkromný majetok. Obvyklé obydlie nadobudnuté pred uzavretím manželstva má osobitný režim, podľa ktorého na rozdiel od zvyšného majetku nadobudnutého pred uzavretím manželstva (ktorý je vždy súkromný), platby uskutočnené neskôr v rámci spoločných platieb premieňajú obvyklé obydlie v pomernej časti na bezpodielové spoluvlastníctvo. V prípade pochybností sa majetok považuje za bezpodielové spoluvlastníctvo. Upravuje sa takisto režim zodpovednosti za majetok v bezpodielovom spoluvlastníctve, ktorý zahŕňa aj majetok odvodený od bežného výkonu povolania, umenia alebo obchodu. V prípade dlhov, za ktoré zodpovedá iba jeden z manželov, ich musí najskôr vyrovnať iba tento z manželov zo svojho vlastného majetku. Ak to však nestačí, veritelia môžu zaistiť dlhy z majetku v bezpodielovom spoluvlastníctve, hoci v tomto prípade môže druhý z manželov požiadať o zrušenie režimu nadobúdania majetku do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Tým sa zhabanie spoločného majetku nahradí časťou, ktorú vlastní dlhujúci manžel, a manželstvo sa od danej chvíle riadi režimom rozluky. Spravovanie majetku v bezpodielovom spoluvlastníctve sa vykonáva spoločne (hoci v každodennom živote – pri výkone vecí v domácnosti – ho môže vykonávať ktorýkoľvek z manželov). Súkromný majetok spravuje manžel, ktorý je jeho majiteľom (hoci s osobitnou úpravou, pokiaľ ide o rodinné obydlie, kde aj keď ide majetok len jedného manžela, je potrebný súhlas druhého manžela alebo prípadne súdne povolenie). Na úkony nakladania s majetkom v bezpodielovom spoluvlastníctve alebo jeho zaťaženia je potrebný súhlas oboch manželov.

Aragónsko: aragónsky manželský zväzok (*consorcio conyugal aragonés*). Upravuje sa v článku 210 a nasl. Zákonníka autonómneho práva Aragónska (*Código de Derecho Foral de Aragón*). Režim spoluvlastníctva (*régimen de comunidad*), ktorým sa stanovuje spoločné vlastníctvo manželov, pokiaľ ide o všetky zisky alebo výhody získané bez rozdielu ľubovoľným z nich v dôsledku práce alebo činnosti, alebo výsledkov zo svojho majetku. Vlastný (súkromný) majetok každého z manželov zahŕňa v podstate majetok, ktorý manželia priniesli do manželstva, majetok získaný počas manželstva bezodplatne alebo výmenou za súkromný majetok. V prípade pochybností sa predpokladá, že majetok patrí do manželského zväzku. Podľa aragónskeho občianskeho práva je majetok nadobudnutý pred uzavretím manželského zväzku vždy súkromný, čo platí aj pre bežné obydlie, okrem prípadu, keď bolo uhradenie jeho ceny úplne odložené a suma bola zaplatená v plnej výške až po uzavretí manželského zväzku zo spoločných prostriedkov. Upravuje sa aj režim zodpovednosti za manželský majetok. V prípade dlhov, za ktoré zodpovedá iba jeden z manželov, za tieto dlhy zodpovedá iba tento z manželov zo svojho vlastného majetku. Ak však tento majetok nestačí a v prípade exekúcie spoločného majetku z dôvodu dlhov, ktoré nie sú zodpovednosťou manželského zväzku, manžel dlžníka môže uplatniť svoje právo a vyňať z manželského majetku majetok v hodnote, ktorá mu pripadá. Môže pritom požiadať o zrušenie manželského zväzku, ale len na účel určenia hodnoty, ktorá má byť vyňatá z exekúcie, bez rozpustenia manželského zväzku.

Treba takisto spomenúť, že v aragónskych právnych predpisoch existuje pojem vdovské užívacie práva, ktoré nie sú len dedičským právom, ale uplatňujú sa aj počas života prostredníctvom očakávaného vdovského práva.

Katalánsko: oddelenie majetku (článok 232 ods. 1 Občianskeho zákonníka Katalánska). Podľa neho každý z manželov vlastní majetok, môže ho užívať, spravovať a slobodne nakladať s celým svojím majetkom. V prípade pochybností o tom, ktorému z manželov patrí nejaký majetok alebo právo, sa rozumie,

že patrí obidvom polovičným podielom. Predpokladá sa však, že osobný hnuteľný majetok jedného z manželov, ktorý nemá mimoriadnu hodnotu a ktorý je priamo určený na výkon jeho činnosti, patrí výlučne jemu.
Baleáry: oddelenie majetku [článok 3 Zbierky občianskych práv Baleárskych ostrovov (*Compilación de Derecho Civil de las Islas Baleares*) v súvislosti s Malorkou, článok 65 v súvislosti s Menorkou a článok 67 v súvislosti s ostrovmi Ibiza a Formentera]. Podľa tejto zbierky je vlastným majetkom každého manžela ten majetok, ktorý nadobudol pred uzavretím manželstva, aj ten majetok, ktorý nadobudol akýmkoľvek spôsobom počas trvania manželstva.
Navarra: spoločný majetok patriaci do manželstva (*conquistas*)[zákon 87 a nasl. Novej zbierky zákonov Navarry (*Fuero Nuevo de Navarra*)]. Ide o režim spoluvlastníctva (*régimen de comunidad*), podľa ktorého medzi spoločný majetok patriaci do manželstva (*conquista*) patria (okrem iného) zisky nadobudnuté počas manželstva prácou alebo inou činnosťou ľubovoľného z manželov, ako aj výnosy a príjmy zo spoločného a súkromného majetku. Medzi súkromný majetok patrí majetok, ktorý jeden z manželov získal do vlastníctva za protihodnotu pred uzavretím manželstva, hoci k nadobudnutiu dôjde počas manželstva, alebo aj keď je cena alebo protiplnenie úplne alebo čiastočne uhradené finančnými prostriedkami od druhého z manželov alebo zo spoločných prostriedkov manželstva *(la sociedad de conquistas),* alebo majetok získaný za odplatu pred manželstvom alebo počas neho. Za spoločný majetok patriaci do manželstva (*conquista*) sa považuje všetok majetok, ku ktorému nemožno určiť súkromné vlastníctvo. Rodinné obydlie alebo vybavenie podlieha osobitnému režimu, keď k jeho nadobudnutiu alebo k úplnému alebo čiastočnému zaplateniu jeho ceny došlo počas manželstva, hoci k vlastníctvu došlo pred manželstvom. V takom prípade, ak sa platba uskutočnila s jediným a výhradným príspevkom jedného z manželov, bude to súkromný majetok tohto manžela. Ak sa platba uskutočnila z majetku v súkromnom vlastníctve oboch manželov, bude takéto rodinné obydlie alebo vybavenie patriť obom v pomere k príslušným príspevkom. Ak sa platba uskutočnila z majetku jedného z manželov alebo zo spoločného majetku patriaceho do manželstva (*sociedad de conquistas*), uskutoční sa pomerné prerozdelenie úmerne k príspevkom každého manžela a k príspevkom zo spoločného majetku patriaceho do manželstva (*sociedad de conquistas*). Upravuje sa takisto režim správy majetku patriaceho do manželstva (*conquista*) a súkromného majetku a zodpovednosti zaň.
V prípade súkromných dlhov, ak súkromný majetok daného manžela nepostačuje, veriteľ môže požiadať o zaistenie majetku patriaceho do manželstva (*conquista*), pričom toto zaistenie sa oznámi druhému manželovi. Ak nikto neprotestuje a spoločný majetok patriaci do manželstva (*conquista*) sa skonfiškuje, vykoná sa exekúcia a predpokladá sa, že dlžný manžel dostane na účet sumu zodpovedajúcu jeho podielu na hodnote majetku v čase, keď zaň zaplatil vlastným prostriedkami, alebo v čase zániku spoločného majetku patriaceho do manželstva (*sociedad conyugal*). Druhý z manželov však môže do deviatich dní od oznámenia o exekúcii požiadať o nahradenie tejto exekúcie spoločného majetku patriaceho do manželstva exekúciou zvyšného majetku, ktorý dlhujúcemu manželovi pripadá v dôsledku zániku spoločného majetku patriaceho do manželstva. V takomto prípade sa exekúcia spojí so zánikom a zneplatnením spoločného majetku patriaceho do manželstva a manželstvo sa od tejto chvíle upravuje režimom oddelenia majetku.
Baskicko: Ak majú obaja manželia obvyklý pobyt na územiach Ilana de Bizkaia, Aramaio alebo Llodio, manželstvo sa riadi režimom podľa oznámenia autonómnej oblasti o majetku (*régimen de comunicación foral de bienes*). Ak má regionálnu príslušnosť (*vedindad civil*) na území Ilana de Bizkaia, Aramaio alebo Llodio iba jeden z manželov, tento režim sa uplatňuje v prípade, keď je toto územie prvým obvyklým spoločným bydliskom manželov. Ak to tak nie je, uplatňuje sa režim zodpovedajúci miestu uzavretia manželstva. Na ostatných územiach Baskicka je v prípade chýbajúcej dohody režimom upravujúcim majetkové pomery manželov režim nadobúdania majetku do bezpodielového spoluvlastníctva manželov podľa Občianskeho zákonníka [článok 127 a nasl. zákona o autonómnom občianskom práve Baskicka (*Ley de Derecho Civil Foral del País Vasco*)]. V režime podľa oznámenia autonómnej oblasti sa spoločným majetkom stávajú rovnakým dielom medzi obidvoma manželmi celý majetok, práva a úkony, s pôvodom a patriace jednému alebo druhému manželovi na základe ľubovoľného získania vlastníctva, prinesené alebo nadobudnuté v rámci manželstva a bez ohľadu na to, kde sa takýto majetok nachádza. Napriek tejto všeobecnej zásade existujú odlišné druhy spoločného majetku (*comunidad*), pokiaľ ide o jeho rozšírenie, a to v závislosti od príčiny zániku. Ak teda manželstvo zanikne smrťou jedného z manželov a z tohto manželstva zostanú deti, spoločný majetok má všeobecný charakter. Ak však manželstvo zanikne smrťou jedného z manželov, ale z manželstva nezostanú žiadne deti, alebo ak zanikne z iného dôvodu (napríklad rozvod), spoločný majetok sa obmedzí na majetok v bezpodielovom spoluvlastníctve alebo majetok získaný za protihodnotu, pričom sa vylúči majetok prinesený do manželstva, ako aj majetok prijatý bezplatne.
Galícia: bezpodielové spoluvlastníctvo (*gananciales*) [článok 171 zákona o občianskych právach autonómnej oblasti Galícia (*Ley de Derecho Civil de Galicia*)].

2 Ako si môžu manželia usporiadať majetkové pomery v manželstve? Aké sú v tomto prípade formálne požiadavky?

Áno.
Manželia môžu regulovať svoj režim majetkových pomerov v manželstve tak, aby sa neuplatňovali doplnkové ustanovenia uvedené v predchádzajúcej otázke. Na tento účel musia pred notárom podpísať verejnú listinu o predmanželskej zmluve (článok 1 280 a článok 1 315 Občianskeho zákonníka), ktorá sa musí zapísať do matriky a notár musí v deň podpisu predmanželskej zmluvy zaslať osvedčenú elektronickú kópiu tejto verejnej listiny príslušnému matrikárovi ako dôkaz o zápise manželstva [článok 60 zákona o matrike (*Ley del Registro Civil*)].
Podobne môžu manželia počas trvania manželstva zmeniť režim majetkových pomerov v manželstve tým, že splnia rovnaké formálne požiadavky (článok 1 331 Občianskeho zákonníka), a to bez toho, aby to malo vplyv na práva tretích osôb (článok 1 317 Občianskeho zákonníka).
Rovnaká možnosť sa predpokladá v autonómnych oblastiach prostredníctvom vlastných príslušných občianskych zákonov upravujúcich manželstvo: článok 231 ods. 10 a nasl. Občianskeho zákonníka Katalánska (*Código Civil de Cataluña*); článok 3 Zbierky občianskych práv Baleárskych ostrovov (*Compilación de Derecho Civil de las Islas Baleares*) pre Malorku a Menorku (*capítulos*) a článok 66 Zbierky občianskych práv Baleárskych ostrovov (*Compilación de Derecho Civil de las Islas Baleares*) pre Ibizu a Formenteru (*espolits*); článok 125 a nasl. zákona o občianskych právach Baskicka (*Ley de Derecho Civil Vasco*); článok 171 a nasl. zákona o občianskych právach Galície (*Ley de Derecho Civil de Galicia*); článok 185 Zákonníka autonómneho práva Aragónska (*Código de Derecho Foral de Aragón*); zákon 78 a nasl. Zbierky autonómneho občianskeho práva Navarry (*Compilación del Derecho Civil Foral de Navarra*).

3 Je slobodná vôľa ako si usporiadať majetkové pomery v manželstve nejako obmedzená?

Manželia si môžu slobodne zvoliť režim úpravy majetkových pomerov v manželstve, pričom sa môžu rozhodnúť pre uplatňovanie ktoréhokoľvek režimu úpravy majetkových práv v manželstve, a to pre úpravu podľa španielskych občianskych zákonov (ktoré obsahujú podrobnosti majetkových pomerov v manželstve platné v prípade neexistencie dohody, ako aj v prípade dohody manželov), ako aj pre úpravu podľa právnych predpisov iných štátov. Bez ohľadu na uvedené nemožno v nijakom prípade začleniť ustanovenia, ktoré sú v rozpore so zákonmi alebo dobrými zvyklosťami alebo ktoré obmedzujú rovnaké práva patriace každému z manželov (článok 1 328 Občianskeho zákonníka a článok 14 španielskej ústavy).

4 Aké sú právne účinky rozvodu, rozluky alebo zrušenia majetkových pomerov v manželstve?

Neplatnosť, rozluka a rozvod vedú k ukončeniu režimu úpravy majetkových pomerov v manželstve. Stanovuje sa to v rôznych právnych predpisoch pre rôzne režimy majetkových pomerov v manželstve [ako príklad možno uviesť článok 1 392 Občianskeho zákonníka o režime nadobúdania majetku do bezpodielového spoluvlastníctva manželov (*sociedad de gananciales*) alebo článok 1 415 Občianskeho zákonníka upravujúci režim účasti podľa Občianskeho zákonníka].

V režimoch spoluvlastníctva je potrebné pristúpiť k zániku prostredníctvom konania upraveného v Občianskom súdnom poriadku (*Ley de Enjuiciamiento Civil*). Keď sa to stane, medzi manželmi vzniká forma spoluvlastníctva, odlišná od spoluvlastníctva v manželskom zväzku, s vlastným súdnym režimom spoluvlastníctva majetku, ktorá trvá, kým trvá daná forma spoluvlastníctva a kým sa prostredníctvom vhodných nástrojov zániku či rozdelenia nezhmotní individuálna a konkrétna časť majetku pre každého z partnerov spoluvlastníctva.
Majetkové spoločenstvo (*sociedad de gananciales*) môže byť zlikvidované podľa pravidiel uvedených v článkoch 1392 až 1410 Občianskeho zákonníka vzájomnou dohodou manželov uzatvorenou v prítomnosti notára, v prípade neexistencie takejto dohody, súdom podľa pravidiel stanovených v Občianskom súdnom poriadku (článok 806 a nasl.).
V režime výlučného vlastníctva majetku nie je potrebné pristúpiť k likvidácii režimu majetkových pomerov v manželstve, pretože každý z nich je vlastníkom svojho majetku. Majetok, ktorý je od začiatku v spoločnom vlastníctve, je v režime spoluvlastníctva, ktorý pokračuje ako predtým aj po zániku, rozluke alebo rozvode, pričom ktorýkoľvek z manželov môže (ako v každej situácii spoluvlastníctva) požiadať o rozdelenie.

5 Aké sú dôsledky úmrtia jedného z manželov na majetkové pomery v manželstve?

Úmrtím sa takisto končí režim úpravy majetkových pomerov v manželstve. Takto sa to stanovuje v rôznych právnych predpisoch pre rôzne režimy úpravy majetkových pomerov v manželstve (ako príklad možno uviesť článok 1 392 Občianskeho zákonníka v súvislosti s článkom 85 Občianskeho zákonníka o režime nadobúdania majetku do bezpodielového spoluvlastníctva manželov alebo článok 1 415 Občianskeho zákonníka upravujúci režim účasti v Občianskom zákonníku).
Bez toho, aby bolo dotknuté rozhodnutie zosnulého manžela v závete alebo inom akte poslednej vôle, sa zabezpečujú určité práva pre vdovu/vdovca podľa ustanovení príslušného zákona o dedičstve. Podobne ak zomrie manžel bez závetu, vdova/vdovec má určité práva na dedičstvo svojho majetku v spoluvlastníctve.
Určenie rozhodného práva:
– V prípade manželstiev s väzbami na viac ako jeden štát sa toto právo určuje na základe nariadenia 650/2012 podľa ustanovenia v článku 36 v prípade, že je to platné právo Španielska. Ak sa uplatňuje toto právo, daná vec sa upravuje podľa Občianskeho zákonníka alebo existujúceho právneho občianskeho predpisu podľa konkrétnej väzby, ktorú mal alebo nemal zosnulý manžel s autonómnou oblasťou s vlastným občianskym právom.
– V prípade dedenia bez nešpanielskeho prvku, hoci sa dedenie riadi občianskym právnym predpisom platným pre regionálnu príslušnosť (*vecindad civil*), ktorú mal dotknutý v čase úmrtia, práva, ktoré podľa zákona prislúchajú pozostalému manželovi, sa riadia rovnakým zákonom upravujúcim účinky manželstva s cieľom ochrániť legitímnych potomkov (článok 16 a článok 9 ods. 8 Občianskeho zákonníka).
Ďalej sa analyzujú práva pozostalého manžela v rôznych občianskych právnych predpisoch existujúcich v Španielsku, podľa ktorých zosnulý nariadil dedičstvo (najčastejšie prostredníctvom závetu) alebo zomrel bez závetu.
– Ak zosnulý spísal závet:
Občiansky zákonník (uplatňuje sa okrem prípadov, keď platným právom je právo Aragónska, Katalánska, Baleár, Navarry, Baskicka a Galície). Stanovuje sa v ňom, že minimum, na ktoré má vdovec/vdova nárok, je rovnaké, ako keby zosnulý zomrel bez závetu, teda užívacie práva na tretinu dedičstva, ak ide o súbeh s deťmi alebo potomkami. Ak ide o súbeh iba s rodičmi, vdova/vdovec má nárok na užívacie právo k polovici dedičstva. A napokon, nárok na užívacie práva je vo výške dvoch tretín, ak nejde o súbeh s rodičmi ani potomkami (článok 834 a nasl. Občianskeho zákonníka).
Aragónsko: Uzavretím manželstva získava každý manžel nárok na užívacie práva plynúce z vdovstva (*usufructo de viudedad*) na celý majetok manžela, ktorý zomrie ako prvý [článok 271 Zákonníka autonómneho občianskeho práva Aragónska (*Código de Derecho Civil Foral de Aragón*)]. Toto právo (ktoré sa zakladá na rodinnom práve, a nie dedičskom práve) majú manželia, ktorí podliehajú režimu majetkových pomerov v podobe spoločného majetku patriaceho do manželstva, aj keď sa ich regionálna príslušnosť neskôr zmení, pričom v tomto prípade sa vylučujú oprávnené nároky ustanovené dedičským zákonom. Vdovské užívacie práva pozostalému manželovi pripadajú aj vtedy, keď mal zosnulý v čase úmrtia aragónsku regionálnu príslušnosť.
Baleáry: Na Malorke a Menorke sa vdovcovi/vdove uznávajú univerzálne užívacie práva, ak neexistujú rodičia zosnulého. Ak žijú rodičia zosnulého, vdova /vdovec má užívacie právo na dve tretiny, a ak žijú potomkovia, vdova/vdovec má užívacie práva na polovicu [článok 45 Zbierky autonómneho občianskeho práva Baleárskych ostrovov (*Compilación de Derecho Civil Foral de las Islas Baleares*)]. Vdovec/vdova na Ibize a Formentere nemá postavenie oprávnenej osoby (*legitimario*).
Katalánsko: Vdove/vdovcovi bez finančných prostriedkov sa priznáva štvrtina dedičstva [článok 452 ods. 1 Občianskeho zákonníka Katalánska (*Código Civil de Cataluña*)]. Podobne sa uznávajú ďalšie práva na vybavenie, ktoré pripadajú pozostalému manželovi, bez započítania do pozostalosti [článok 231 ods. 30 Občianskeho zákonníka Katalánska (*Código Civil de Cataluña*)] a na bývanie. Osobitne sa v tejto súvislosti uplatňuje obdobie jedného roka vdovstva, ktoré spočíva v práve na ďalšie používanie manželského obydlia a na žitie z majetku zosnulého počas jedného roka po smrti zosnulého [článok 231 ods. 31 Občianskeho zákonníka Katalánska (*Código Civil de Cataluña*)].
Galícia: Vdova/vdovec má nárok na užívacie práva na polovicu dedičstva [článok 228 a nasl. zákona o občianskych právach Galície (*Ley normas reguladoras del Derecho Civil de Galicia*)].
Navarra: Ovdovený manžel/manželka má vernostné užívacie práva (*usufructo de fidelidad*) na celý majetok a všetky práva, ktoré prislúchali zosnulému [za predpokladu, že mal v čase úmrtia regionálnu príslušnosť (*vedindad civil navarra*) v Navarre] a ktoré mu patrili v čase úmrtia [zákon 253 Novej zbierky zákonov Navarry (*Fuero Nuevo de Navarra*)].
Baskicko: Ovdovený manžel alebo pozostalý člen nemanželského páru má nárok na užívacie práva na polovicu celého majetku zosnulého, ak existujú potomkovia. Ak potomkovia neexistujú, má nárok na užívacie práva na dve tretiny majetku [článok 52 zákona o autonómnom občianskom práve Baskicka (*Ley de Derecho Civil Foral del País Vasco*)]. Neplatí to v oblasti Valle de Ayala – v správnych územiach obcí Ayala, Amurrio a Okondo a v osadách Mendieta, Retes de Tudela, Santacoloma a Sojoguti v obci Artziniega [článok 89 zákona o autonómnom občianskom práve Baskicka (*Ley de Derecho Civil Foral del País Vasco*)], kde sa uplatňuje sloboda závetu. Takisto to neplatí na územiach Tierra Llana de Vizcaya, Aramaio a Llodio, ktoré postupujú podľa osobitných právnych predpisov týkajúcich sa základného manželského majetku (*bienes troncales*) [článok 61 a nasl. zákona o autonómnom občianskom práve Baskicka (*Ley de Derecho Civil Foral del País Vasco*)].
– Ak zosnulý nespísal závet (dedičstvo bez závetu):
Občiansky zákonník (*Código Civil)* (uplatňuje sa v prípade, že sa neuplatňuje právo autonómnych oblastí Aragónsko, Katalánsko, Baleáry, Navarra, Baskicko alebo Galícia): Vdovec má nárok na užívacie práva na jednu tretinu dedičstva, ak sú deti a potomkovia, na polovicu dedičstva, ak sú iba rodičia, a je ustanovený ako jediný dedič, ak neexistujú rodičia ani potomkovia (článok 834 a nasl. a článok 944 Občianskeho zákonníka).
Aragónsko: Nárok vdovca na majetok, ktorý nie je základným manželským majetkom (*los bienes no troncales*), sa uplatňuje po nároku rodičov, ale bez toho, aby bolo dotknuté vdovské užívacie právo, ktoré sa uvádza v analýze dedenia so závetom, ktoré mu vždy patrí [článok 517 Zákonníka autonómneho práva Aragónska (*Código de Derecho Foral de Aragón*)]. Základný manželský majetok (*los bienes troncales*) je majetok, ktorý sa nachádzal v dome alebo rodine zosnulého počas dvoch generácií bezprostredne predchádzajúcich jeho generácii bez ohľadu na jeho bezprostredný pôvod a spôsob nadobudnutia, ako aj majetok, ktorý zosnulý dostal bezplatne od rodičov alebo nepriamych predkov až do šiestej úrovne. Tento majetok sa prenáša na určitých príbuzných (základných príbuzných) (*parientes troncales*) uvedených v článku 526 Zákonníka autonómneho práva Aragónska (*Código de Derecho Foral de Aragón*).

Baleáry: Uplatňujú sa ustanovenia Občianskeho zákonníka (uvedené vyššie), hoci vdove/vdovcovi sa vždy priznávajú, prinajmenšom na Malorke a Menorke, všeobecné užívacie práva, ak neexistujú rodičia, užívanie práva na dve tretiny, ak žijú rodičia zosnulého, a na polovicu, ak ide o súbeh s potomkami.
Katalánsko: Ak neexistujú potomkovia, vdovec má nárok na všetok majetok, ktorý je predmetom dedičstva, pred rodičmi zosnulého [článok 441 ods. 2 a článok 442 ods. 3 Občianskeho zákonníka Katalánska (*Código Civil de Cataluña*)]. Ak dochádza k dedeniu spoločne s deťmi alebo potomkami zosnulého, má nárok na všeobecné užívacie právo na dedičstvo [článok 441 ods. 2 a článok 442 ods. 3 Občianskeho zákonníka Katalánska (*Código Civil de Cataluña*)].
Galícia: Uplatňuje sa rovnaký režim, aký sa stanovuje v Občianskom zákonníku [článok 267 zákona o občianskych právach Galície (*Ley normas reguladoras del Derecho Civil de Galicia*)].
Navarra: V prípade iného ako základného manželského majetku manžel dedí po súrodencoch a rodičoch. Pokiaľ ide o základný manželský majetok, má nárok na vernostné užívacie práva na celý majetok a práva, ktoré mal zosnulý (vždy za predpokladu, že v čase úmrtia mal regionálnu príslušnosť v Navarre) a ktoré mu patrili v čase úmrtia [zákon 304 a nasl. Novej zbierky zákonov Navarry (*Fuero Nuevo de Navarra*)].
Baskicko: Pokiaľ ide o základný manželský majetok, ale len v súvislosti s nehnuteľným majetkom nadobudnutým manželmi počas trvania manželstva, obaja manželia alebo partneri v nemanželskom zväzku sú jeho majiteľmi a jeho dedičmi [článok 66 zákona o autonómnom občianskom práve Baskicka (*Ley de Derecho Civil Foral del País Vasco*)]. V prípade iného ako základného manželského majetku dedí ovdovený manžel v prípade, že neexistujú potomkovia [článok 110 a nasl. zákona o autonómnom občianskom práve Baskicka (*Ley de Derecho Civil Foral del País Vasco*)].

6 Ktorý orgán má právomoc rozhodovať vo veci majetkových pomerov v manželstve?

Súd prvého stupňa (*Juzgado de Primera Instancia)*, ktorý je alebo bol informovaný o procese anulovania, rozluky alebo rozvodu a pred ktorým sa podávajú alebo podali žiadosti o zrušenie režimu úpravy majetkových pomerov na základe niektorého z dôvodov určených v občianskoprávnych predpisoch (článok 807 Občianskeho súdneho poriadku).
V súdnych obvodoch, v ktorých existujú súdy špecializované na rodinné právo, riešia práve tieto súdy proces zániku režimu úpravy majetkových pomerov a jeho vyhlásenia za neplatný, aj keď to nie je následkom predchádzajúceho konania o neplatnosti, rozluke alebo rozvode.

7 Aké sú dôsledky majetkových pomerov v manželstve na právne vzťahy medzi jedným z manželov a treťou osobou?

Vo všeobecnosti a v spoločnom španielskom občianskom systéme sa v článku 1373 Občianskeho zákonníka stanovuje, že voči tretím stranám každý z manželov zodpovedá za dlhy svojím osobným majetkom. Ak však súkromný majetok nepostačuje na uhradenie dlhov, veriteľ (tretia strana) môže požiadať o zhabanie majetku v bezpodielovom spoluvlastníctve (bienes gananciales). Manžel, ktorý nie je dlžníkom, však môže vyžadovať, aby bol spoločný majetok nahradený časťou, ktorú má na majetku v spoluvlastníctve manželov tento dlhujúci partner, pričom v takom prípade exekúcia povedie k zániku režimu nadobúdania majetku do bezpodielového spoluvlastníctva manželov.
Ustanovenie podobného rozsahu sa stanovuje v Občianskom súdnom poriadku na účely presadzovania práva pre prípady, že dlh je súkromný, ale je nutné zaň zodpovedať z majetku v režime nadobúdania majetku do bezpodielového spoluvlastníctva manželov (*sociedad de gananciales*).
Konkrétne sa stanovuje (článok 1365 Občianskeho zákonníka), že majetkom v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov sa zodpovedá priamo veriteľovi (tretej strane) za dlhy jedného manžela: 1.°pri výkone prác v domácnosti alebo pri nakladaní a disponovaní s majetkom v bezpodielovom spoluvlastníctve, ktorý mu podľa zákona alebo kapitol pripadá; a 2.°pri bežnom vykonávaní povolania, umenia alebo remesla alebo bežnej správe vlastného majetku.
V Obchodnom zákonníku (*Código de Comercio*) takisto existujú ustanovenia pre prípad, že by jeden z manželov bol obchodníkom.
V súvislosti s aktmi založenia spoločného majetku alebo nakladania s ním platí, že sa vyžaduje súhlas obidvoch manželov, pokiaľ nie je v predmanželskej zmluve dohodnuté inak. Ak bol úkon nakladania s majetkom bezplatný (napríklad darovanie), takéto nakladanie s majetkom vykonané len jedným z manželov je neplatné.
V záujme bezpečnosti prevodu majetku sa však v Občianskom zákonníku (*Código Civil*) uvádza, že úkony správy majetku a nakladania s peniazmi alebo cennými papiermi vykonané manželom, na ktorého meno sú vedené a v ktorého právomoci sa nachádzajú, sú platné.
Pokiaľ ide o registrovanú nehnuteľnosť, na registráciu majetku v mene zosobášenej osoby a nadobudnutého práva ovplyvňujúceho súčasné alebo budúce práva na majetok v spoluvlastníctve (*sociedad conyugal*) je nevyhnutné identifikovať meno manžela/manželky a ich majetkové pomery tak, aby tretia strana tieto skutočnosti po nahliadnutí do katastra pochopila. Ak v katastre nie je nič zaznamenané, majetok si ponechá tretia strana konajúca v dobrej viere a nadobúdajúca majetok za protiplnenie od osoby, ktorá podľa katastra má právo na prevod majetku.

8 Krátky opis postupu rozdelenia majetkových pomerov v manželstve v tomto členskom štáte vrátane ich vysporiadania a zániku.

Upravuje sa v článkoch 806 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (*Ley de Enjuiciamiento Civil*). Má tieto fázy:

a) Vytvorenie súpisu majetku, ktorý je v spoluvlastníctve manželov (*comunidad matrimonial*).

Táto fáza môže prebiehať súčasne s postupom zneplatnenia, odluky alebo rozvodu alebo s postupom zrušenia režimu úpravy majetkových pomerov, hoci v praxi sa začína až po získaní konečného rozhodnutia o zrušení režimu.
K žiadosti musí byť priložený návrh súpisu. Uskutoční sa konanie u súdneho tajomníka (*Letrado de la Administración de Justicia*), počas ktorého sa má vypracovať spoločný súpis. V prípade rozporu o nejakom majetku sa koná pojednávanie pred sudcom, ktorý rozhodne rozsudkom, proti ktorému sa možno odvolať.

b) Zrušenie.

Na začiatku tejto fázy musí existovať pevné uznesenie o zrušení úpravy majetkových pomerov v manželstve. To sa začína návrhom na zrušenie a pojednávaním pred súdnym tajomníkom (*Letrado de la Administración de Justicia*) s cieľom dosiahnuť medzi manželmi dohodu o uhradení odškodnenia a sumách splatných každému manželovi a rozdelením zvyšku v zodpovedajúcom pomere prostredníctvom vytvorenia podielov.
Ak sa dohoda nedosiahne, určí sa osoba rozdeľujúca majetok (*contador partidor*), ktorá toto rozdelenie vykoná. Keď je návrh podaný, manželia ho môžu prijať alebo proti nemu vzniesť námietku. V prípade rozporu sa spor vyrieši rozsudkom sudcu, proti ktorému sa možno odvolať.

c) Odovzdanie majetku a zápis do katastra nehnuteľností (*Registro de la Propiedad*).

Po definitívnom schválení zrušenia a po rozhodnutí o vytvorení podielov je súdny tajomník (*Letrado de Administración de Justicia*) poverený odovzdaním majetku a vydaním vlastníctva k majetku každému z manželov.
Popri tomto konaní existuje aj jednoduchší postup pre prípad, že by sa zrušenie uskutočnilo na základe vzájomnej dohody medzi manželmi alebo medzi pozostalým manželom a dedičmi zosnulého manžela v súlade s pravidlami Občianskeho zákonníka (*Código civil*) a pred notárom.
V obidvoch prípadoch platí, že ak je súčasťou majetku, ktorý je predmetom zrušenia, nehnuteľný majetok, do katastra nehnuteľností sa môže zapísať svedectvo o vyhlásení o schválení operácií rozdelenia (*decreto de aprobación de operaciones divisorias*), rozsudok o rozdelení majetku alebo verejná notárska zápisnica o zrušení spoluvlastníctva v manželstve.

9 Aký je postup a dokumenty alebo informácie, ktoré sa zvyčajne vyžadujú na účely registrácie nehnuteľného majetku?

Akty a zmluvy týkajúce sa vlastníctva a iných vecných práv k nehnuteľnému majetku je možné zapísať do katastra nehnuteľností (*Registro de la Propiedad*). Je potrebné, aby sa osvedčili formou verejnej listiny, doručili do príslušných kancelárií katastra, v ktorého pôsobnosti sa nehnuteľnosť nachádza, a aby sa zaplatili príslušné dane a poplatky.

Treba ich predložiť v autentickej forme a doplniť o osvedčenie zo španielskeho matričného úradu (ak v ňom bolo manželstvo zaregistrované), z ktorého vyplýva, že bol prijatý dôvod na zrušenie režimu úpravy majetkových pomerov v manželstve. Len tak majú účinok voči tretím osobám. Ak bol takýto autentický dokument vydaný v zahraničí, musí byť riadne notársky overený a prípadne preložený, ak to vyžaduje registrátor. Tento režim sa nevzťahuje na právne dokumenty a uznesenia, na ktoré sa vzťahuje európske nariadenie, ktoré sa budú vyžadovať a prekladať v súlade s ustanoveniami tohto nariadenia.

Posledná aktualizácia: 01/02/2023

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Majetkové pomery v manželstve - Francúzsko

1 Existuje v tomto členskom štáte zákonná úprava majetkových pomerov v manželstve? Čo sa v nej stanovuje?

Majetkový režim manželov označuje všetky právne normy určené na usporiadanie majetkových vzťahov medzi manželmi a voči tretím osobám. Upravuje pravidlá vzťahujúce sa na manželov, pokiaľ ide o právomoci a vlastníctvo majetku počas platnosti režimu a po jeho zániku úmrtím alebo rozvodom.

Ak si manželia nezvolili majetkový režim manželov v zmysle dohody manželov, vzťahuje sa na nich zákonný režim nadobúdania majetku do bezpodielového spoluvlastníctva manželov vymedzený v článku 1401 a nasl. Občianskeho zákonníka.

V tomto zákonnom spoluvlastníctve sa rozlišujú tri typy majetku: osobné majetky každého z manželov a spoločný majetok manželov.

Osobnými majetkami zostávajú všetky majetky, ktoré manželia vlastnili pred uzavretím manželstva, a majetok nadobudnutý počas trvania manželstva na základe dedičstva, darovania alebo odkazu majetku (článok 1405 Občianskeho zákonníka). Niektorý majetok osobného charakteru (ako je oblečenie, náhrada telesnej alebo psychickej ujmy atď.) vymedzený v článku 1404 Občianskeho zákonníka zostáva tiež v osobnom vlastníctve. Majetok nadobudnutý ako príslušenstvo alebo výmenou za osobný majetok tvorí tiež osobné vlastníctvo (články 1406 a 1407 Občianskeho zákonníka).

Spoluvlastníctvo zasa pozostáva z majetku, ktorý manželia nadobudli spoločne alebo osobitne počas trvania manželstva. Do tohto majetku patria aj výplaty a mzdy manželov. Existuje aj predpoklad spoluvlastníctva uvedený v článku 1402 Občianskeho zákonníka, na základe ktorého možno považovať za bezpodielové spoluvlastníctvo akýkoľvek majetok, o ktorom nemožno preukázať, že je osobným majetkom.

Každý z manželov má v zásade právo sám spravovať spoločný majetok a nakladať s ním (článok 1421 Občianskeho zákonníka). Súhlas obidvoch manželov je však potrebný pre najzávažnejšie úkony, akými je bezplatné nakladanie, scudzenie a vznik vecných práv k nehnuteľnostiam či podnikom alebo neobchodovateľných sociálnych práv atď. (články 1422 a 1424 Občianskeho zákonníka).

2 Ako si môžu manželia usporiadať majetkové pomery v manželstve? Aké sú v tomto prípade formálne požiadavky?

Pokiaľ ide o základné pravidlá, existuje zásada slobody v dohodách o majetkovom režime manželov. V článku 1387 Občianskeho zákonníka sa totiž stanovuje, že „zákon upravuje manželské spolužitie, pokiaľ ide o majetok, len ak neexistujú osobitné dohody, ktoré môžu manželia uzatvoriť podľa vlastného uváženia, za predpokladu, že tieto dohody nie sú v rozpore s dobrými mravmi ani s nižšie uvedenými ustanoveniami“.

Manželia si teda môžu slobodne zvoliť svoj majetkový režim pod podmienkou dodržania záväzných pravidiel primárneho režimu stanoveného v článku 212 a nasl. Občianskeho zákonníka.

V Občianskom zákonníku sa uvádza niekoľko typov vzájomne dohodnutých pravidiel: vzájomne dohodnuté pravidlá na usporiadanie vlastníckych vzťahov (ako je režim univerzálneho spoluvlastníctva stanovený v článku 1526 Občianskeho zákonníka), oddelenie majetku (článok 1536 a nasl. Občianskeho zákonníka), účasť na bezpodielovom spoluvlastníctve manželov (článok 1569 a nasl. Občianskeho zákonníka).

Pokiaľ ide o formálne pravidlá, aby boli dohody o majetkovom režime manželov platné, musí sa spísať listina pred notárom, a to pred uzavretím manželstva (články 1394 a 1395 Občianskeho zákonníka). Dohody sa môžu meniť rovnakým postupom prostredníctvom notárskej zápisnice a podľa podmienok stanovených v článku 1397 Občianskeho zákonníka. Od nadobudnutia účinnosti zákona č. 2019-222 z 23. marca 2019 o programe na roky 2018 – 2022 a reforme súdnictva je možné zmeniť majetkové pomery v manželstve bez čakania na uplynutie obdobia dvoch rokov a schválenie zmeny režimu súdom v zásade už nie je potrebné (s výhradou predloženia námietok veriteľov alebo plnoletých detí).

3 Je slobodná vôľa ako si usporiadať majetkové pomery v manželstve nejako obmedzená?

Zásada slobody vyplývajúca z dohôd o majetkovom režime manželov sa obmedzuje záväznými pravidlami primárneho režimu, ktoré sa uplatňujú na všetky režimy bez rozdielu.

Záväzné pravidlá sú stanovené v článku 212 a nasl. Občianskeho zákonníka. Medzi ne sa zaraďujú najmä ochranné opatrenia týkajúce sa obydlia rodiny (článok 215 ods. 3), pravidlá týkajúce sa príspevku na uspokojovanie potrieb rodiny (článok 214 Občianskeho zákonníka), solidarita pri plnení záväzkov týkajúcich sa domácnosti (článok 220 Občianskeho zákonníka).

4 Aké sú právne účinky rozvodu, rozluky alebo zrušenia majetkových pomerov v manželstve?

V prípade rozvodu, rozluky alebo zrušenia manželstva majetkový režim manželov zaniká a vysporiada sa.

Vysporiadanie majetkového režimu manželov je konanie, ktoré prebieha pred notárom a spočíva v určení a ohodnotení majetku a dlhov, ktoré pripadnú každému z manželov.

Intervencia notára však nie je povinná, ak sa nedelí žiadny nehnuteľný majetok.

Príčiny zániku spoluvlastníctva sa stanovujú v článku 1441 Občianskeho zákonníka; ide o úmrtie jedného z manželov, vyhlásenie nezvestnosti, rozvod, rozluku, oddelenie majetku a zmenu majetkového režimu manželov.

Pokiaľ ide o dátum účinkov rozvodu, v prípade rozvodu na základe vzájomného súhlasu manželstvo zaniká ku dňu, keď nadobudne vykonateľnosť dohoda o rozvode uzatvorená ako súkromnoprávna listina a podpísaná advokátmi. V prípade rozvodu, ktorý vyhlásil súd, manželstvo zaniká ku dňu, ku ktorému nadobudne právoplatnosť rozhodnutie o rozvode.

5 Aké sú dôsledky úmrtia jedného z manželov na majetkové pomery v manželstve?

Úmrtie jedného z manželov je príčinou zániku majetkového režimu manželov. Tento zánik nastáva ku dňu úmrtia, pokiaľ ide o vzťahy medzi manželmi, ako aj vzťahy voči tretím osobám. Pokiaľ ide o manželov, ktorí si zvolili zákonný režim spoluvlastníctva, v článku 1441 Občianskeho zákonníka sa stanovuje, že spoluvlastníctvo zaniká úmrtím jedného z manželov.

V prípade úmrtia vydatej ženy/ženatého muža je tak potrebné dvojité vysporiadanie: najskôr majetkového režimu manželov a potom dedičstva.

Podľa článku 763 Občianskeho zákonníka, ak pozostalý manžel obýval a mal ako hlavné bydlisko byt/dom, ktorý patrí obidvom manželom alebo na ktorý sa úplne vzťahuje dedičské konanie, môže tento byt/dom bezodplatne užívať počas jedného roka. Ide tu o účinok manželstva.

6 Ktorý orgán má právomoc rozhodovať vo veci majetkových pomerov v manželstve?

Sudca pre rodinné záležitosti (*juge aux affaires familiales* – JAF) je príslušný rozhodovať o majetkových režimoch manželov (zákon č. 2009-506 z 12. mája 2009 o zjednodušení práva, dekrét č. 2009-1591 zo 17. decembra 2009 o konaní pred sudcom pre rodinné záležitosti vo veci majetkových režimov manželov a bezpodielového spoluvlastníctva, obežník CIV/10/10 zo 16. júna 2010 o právomociach sudcu pre rodinné záležitosti vo veci vysporiadania majetku).

V rámci rozvodu na základe vzájomného súhlasu bez intervencie súdu má dohoda manželov formu súkromnoprávnej listiny podpísanej advokátmi a uloženej medzi zápisnicami notára (článok 229-1 Občianskeho zákonníka). V prípade rozvodu na základe vzájomného súhlasu sa majetkový režim manželov musí vysporiadať v okamihu rozvodu. Dohoda musí povinne obsahovať stav vysporiadania majetkového režimu manželov a musí mať formu verejnej listiny, ak sa vysporiadanie týka majetku, na ktorý sa vzťahuje zápis do katastra nehnuteľností (najmä nehnuteľností) (článok 229-3 Občianskeho zákonníka). Ide tu teda o intervenciu dvoch advokátov a notára.

Spravidla je notár nevyhnutnou osobou pri vysporiadaní majetkového režimu manželov vždy, keď sa vysporiadanie týka aspoň majetku, na ktorý sa vzťahuje zápis do katastra nehnuteľností.

Súd rieši len sporné situácie alebo situácie bez dohody.

7 Aké sú dôsledky majetkových pomerov v manželstve na právne vzťahy medzi jedným z manželov a treťou osobou?

Článkom 220 Občianskeho zákonníka, v ktorom sa stanovuje primárny režim platný bez ohľadu na majetkový režim manželov, sa upravujú vzťahy medzi manželmi a tretími osobami. V tomto článku sa uvádza zásada solidarity medzi manželmi, pokiaľ ide o dlhy manželov: „Každý z manželov má právomoc sám uzatvárať zmluvy, ktorých predmetom je starostlivosť o domácnosť alebo výchova detí: za každý takýto dlh, ktorý dohodol jeden z manželov, zodpovedajú spoločne a nerozdielne. Zásada solidarity však neplatí v prípade zjavne nadmerných výdavkov s ohľadom na životný štýl domácnosti, užitočnosť alebo zbytočnosť danej transakcie či dobrú alebo zlú vieru tretej zmluvnej strany. Zásada solidarity neplatí ani vtedy, ak nedošlo k súhlasu obidvoch manželov v súvislosti s nákupmi na splátky alebo úvermi, a to okrem prípadov, keď ide o malé sumy nevyhnutné na zabezpečenie bežných životných potrieb a keď kumulovaná výška týchto úverov v prípade viacerých úverov nie je zjavne neprimeraná s ohľadom na životný štýl domácnosti“.

V rámci zákonného režimu spoluvlastníctva môžu veritelia v zásade vymáhať dlhy, ktoré manželia musia uhradiť zo svojho spoločného majetku podľa článku 1413 Občianskeho zákonníka.

Výplaty a mzdy jedného z manželov však môžu vymáhať veritelia druhého manžela len vtedy, ak bol záväzok dohodnutý v rámci starostlivosti o domácnosť alebo výchovy detí v súlade s článkom 220 Občianskeho zákonníka (článok 1414 Občianskeho zákonníka).

Spoločný majetok nie je viazaný ani vtedy, ak jeden z manželov sám uzatvoril záložnú zmluvu alebo úver. V takomto prípade je viazaný len osobný majetok a príjmy manžela, ktorý uzatvoril takúto zmluvu, čo neplatí, ak druhý z manželov so zmluvou výslovne súhlasil (článok 1415 Občianskeho zákonníka).

8 Krátky opis postupu rozdelenia majetkových pomerov v manželstve v tomto členskom štáte vrátane ich vysporiadania a zániku.

Na účely vysporiadania majetkového režimu manželov treba identifikovať jednotlivé majetkové podstaty (osobný majetok a spoločný majetok, náhrady a pohľadávky medzi manželmi, aktíva a pasíva). Ak existujú majetkové podstaty, ktoré sa majú deliť, pristúpi sa k rozdeleniu majetku a hodnôt medzi manželov.

V zákonnom režime bezpodielového spoluvlastníctva manželov platí zásada, že sa spoločný majetok rozdelí medzi manželov na polovicu. Strany sa však vo svojej dohode manželov mohli dohodnúť na nerovnomernom rozdelení majetku.

Rozdelenie spoluvlastníctva sa môže vykonať mimosúdnou alebo súdnou cestou. Pri mimosúdnom vysporiadaní sa medzi manželmi vyhotoví dohoda o rozdelení majetku. Bude mať formu notárskej zápisnice, ak sa týka majetku, na ktorý sa vzťahuje zápis do katastra nehnuteľností. Majetok sa rozdelí súdnou cestou, ak partneri nedospejú k dohode o vysporiadaní alebo rozdelení majetku. Sudca rozhodne o žiadostiach o udržanie majetku v bezpodielovom spoluvlastníctve alebo o prednostné pridelenie majetku (článok 831 Občianskeho zákonníka).

Bez ohľadu na to, či sa rozdelenie majetku vykoná mimosúdnou alebo súdnou cestou, postup sa skončí vytvorením podielov rovnakej hodnoty podľa zásady rovnocenného rozdelenia majetku. Takto každý spoluvlastník dostane majetok v hodnote, ktorá sa rovná jeho právam v bezpodielovom spoluvlastníctve. Ak konzistencia majetkovej podstaty neumožní vytvoriť podiely rovnakej hodnoty, ich nerovnomerná hodnota sa vyrovná doplatkom. Navyše môže dôjsť k prednostnému prideleniu niektorého majetku do podielu spoluvlastníka.

Rozdelenie majetku má ohlasovací účinok. To znamená, že sa na základe právnej fikcie predpokladá, že každý z manželov mal vždy vlastnícke právo k majetku, ktorý sa nachádza v jeho podiele, a že nikdy nemal vlastnícke právo k inému majetku, ktorý bol predmetom rozdelenia.

9 Aký je postup a dokumenty alebo informácie, ktoré sa zvyčajne vyžadujú na účely registrácie nehnuteľného majetku?

V rámci rozdelenia majetku mimosúdnou cestou týkajúceho sa majetku, na ktorý sa vzťahuje zápis do katastra nehnuteľností (inak povedané nehnuteľností), sa listina o vysporiadaní spoluvlastníctva musí povinne prijať vo forme notárskej zápisnice.

V článku 710-1 Občianskeho zákonníka sa totiž stanovuje, že „aby sa akýkoľvek úkon alebo právo mohlo formálne zapísať do katastra nehnuteľností, musí vyplývať z verejnej listiny, ktorú prijal notár pôsobiaci vo Francúzsku, zo súdneho rozhodnutia alebo z verejnej listiny, ktorú vydal správny orgán“.

Vtedy musia manželia uhradiť na jednej strane poplatok za rozdelenie majetku vo výške 2,5 %, vypočítaný na základe čistej hodnoty rozdeleného majetku, a na druhej strane poplatky a odmeny notára.

Posledná aktualizácia: 10/03/2022

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Majetkové pomery v manželstve - Taliansko

1 Existuje v tomto členskom štáte zákonná úprava majetkových pomerov v manželstve? Čo sa v nej stanovuje?

Majetkovým režimom manželov v Taliansku je zákonné bezpodielové spoluvlastníctvo manželov, ako sa stanovuje v článku 177 a nasl. Občianskeho zákonníka.

V rámci zákonného bezpodielového spoluvlastníctva manželov sa stanovuje, že nákupy uskutočnené manželmi, či už spoločne, alebo samostatne počas manželstva (s výnimkou nákupov, ktoré sa týkajú osobného majetku), patria do režimu bezpodielového spoluvlastníctva.

Za osobný majetok manžela/manželky sa považuje:

1. majetok, ktorý patril manželom už pred dátumom uzavretia manželstva;
2. majetok, ktorý bol získaný vo forme daru alebo dedičstva po dátume uzavretia manželstva;
3. majetok určený na výlučne osobné používanie jedným z manželov;
4. majetok, ktorý manžel/manželka potrebuje na výkon svojho povolania;
5. majetok získaný ako náhrada škody, ako aj každý dôchodok súvisiaci s čiastočnou alebo úplnou stratou schopnosti pracovať;
6. majetok získaný na základe prevodu alebo výmeny osobného majetku za predpokladu, že táto skutočnosť je výslovne uvedená v čase nadobudnutia.

Do režimu bezpodielového spoluvlastníctva manželov patria aj tieto aktíva:
1. zisky zarobené jednotlivými manželmi získané a neminuté v čase zániku spoluvlastníctva manželov;
2. príjmy zo samostatných činností každého manželského partnera, ak nie sú minuté v čase zániku spoluvlastníctva manželov;
3. všetky obchodné činnosti spoločne riadené manželmi a zriadené po dátume uzavretia manželstva.
Za správu majetku v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov a za zastupovanie v súdnom konaní so zreteľom na úkony týkajúce sa tohto majetku zodpovedajú obaja manželia samostatne, zatiaľ čo za úkony mimoriadnej správy zodpovedajú spoločne.
Rozdelenie majetku, na ktorý sa vzťahuje režim zákonného bezpodielového spoluvlastníctva manželov, sa vykoná tak, že aktíva a pasíva sa rozdelia na rovnaké diely.

2 Ako si môžu manželia usporiadať majetkové pomery v manželstve? Aké sú v tomto prípade formálne požiadavky?

Manželia môžu uzatvoriť rôzne dohody, ktoré musia mať formu verejnej listiny, aby boli platné.
Ak sa rozhodnú pre režim oddeleného majetku manželov, toto rozhodnutie môže byť uvedené aj v zázname o uzavretí manželstva.
Manželia sa môžu dohodnúť, že zriadia kapitálový fond prostredníctvom pridelenia určitého hnuteľného alebo nehnuteľného majetku zapísaného vo verejných registroch alebo úverových nástrojov s cieľom uspokojiť potreby svojej rodiny (článok 167 Občianskeho zákonníka).
Fond môže zriadiť len jeden z manželov, alebo ho môžu zriadiť obaja manželia formou verejnej listiny. Fond môže zriadiť aj tretia strana formou verejnej listiny alebo formou závetu.
Na vlastníctvo a správu fondu sa uplatňujú pravidlá režimu zákonného bezpodielového spoluvlastníctva manželov (článok 168 Občianskeho zákonníka).

3 Je slobodná vôľa ako si usporiadať majetkové pomery v manželstve nejako obmedzená?

Manželia sa nemôžu všeobecne rozhodnúť, že ich majetkové pomery by sa mali úplne alebo sčasti riadiť zákonmi, ktoré sa na nich neuplatňujú, alebo zvykmi, ale musia konkrétne uviesť obsah dohôd, ktorými sa majú upravovať tieto pomery (článok 161 Občianskeho zákonníka).
Každá dohoda určená na vytvorenie vena je v každom prípade neplatná (článok 166a Občianskeho zákonníka).
Ak sa manželia rozhodnú na základe dohody zmeniť režim zákonného bezpodielového spoluvlastníctva manželov, do tohto režimu nemožno zahrnúť:
1. majetok určený na výlučne osobné používanie;
2. majetok, ktorý manžel/manželka potrebuje na výkon svojho povolania;
3. majetok získaný ako náhrada škody;
4. žiadny dôchodok súvisiaci s čiastočnou alebo úplnou stratou schopnosti pracovať.
Navyše nepripúšťajú sa žiadne výnimky z pravidiel režimu zákonného bezpodielového spoluvlastníctva manželov, pokiaľ ide o správu majetku a rovnosť podielov.

4 Aké sú právne účinky rozvodu, rozluky alebo zrušenia majetkových pomerov v manželstve?

Výsledkom rozvodu, rozluky alebo anulovania manželstva je zánik zákonného bezpodielového spoluvlastníctva.

5 Aké sú dôsledky úmrtia jedného z manželov na majetkové pomery v manželstve?

Úmrtím zákonné bezpodielové spoluvlastníctvo zaniká.

6 Ktorý orgán má právomoc rozhodovať vo veci majetkových pomerov v manželstve?

Právomoc má súdny orgán v súlade so všeobecnými pravidlami.

7 Aké sú dôsledky majetkových pomerov v manželstve na právne vzťahy medzi jedným z manželov a treťou osobou?

Záväzky, ktoré jednému z manželov vznikli pred dátumom uzavretia manželstva, sa neuplatňujú na majetok, na ktorý sa vzťahuje režim zákonného bezpodielového spoluvlastníctva manželov, a neuplatňujú sa naň ani záväzky súvisiace s darmi a dedičstvami nadobudnutými manželmi počas manželstva, ak sa na tieto dary a dedičstvá nevzťahuje režim bezpodielového spoluvlastníctva (články 187 a 188 Občianskeho zákonníka).
Pokiaľ ide o záväzky, ktoré jednému z manželov vznikli po dátume uzavretia manželstva v súvislosti s výkonom úkonov, ktoré nepatria do rámca bežnej činnosti, bez potrebného súhlasu druhého manželského partnera, v prípade, že sumy splatné veriteľom nemožno zaplatiť prostredníctvom osobného majetku, tieto záväzky sa neuplatňujú na majetok, na ktorý sa vzťahuje režim zákonného bezpodielového spoluvlastníctva manželov (článok 189 Občianskeho zákonníka).
Ak dlžné sumy nemožno zaplatiť prostredníctvom majetku v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, veritelia môžu alternatívne konať so zreteľom na osobný majetok každého z manželov až do sumy, ktorá zodpovedá polovici pohľadávky (článok 190 Občianskeho zákonníka).

8 Krátky opis postupu rozdelenia majetkových pomerov v manželstve v tomto členskom štáte vrátane ich vysporiadania a zániku.

Rozdelenie majetku, na ktorý sa vzťahuje režim zákonného bezpodielového spoluvlastníctva manželov, sa vykoná tak, že aktíva a pasíva sa rozdelia na rovnaké diely. S prihliadnutím na právo starostlivosti o prípadné závislé osoby a na ich potreby súd, ktorý rozhoduje o rozdelení, môže jednému manželskému partnerovi udeliť užívacie právo na určitý majetok patriaci druhému manželskému partnerovi (článok 194 Občianskeho zákonníka).
Počas rozdelenia sú manželia oprávnení zobrať si všetok hnuteľný majetok, ktorý im patril pred dátumom vzniku bezpodielového spoluvlastníctva alebo ktorý získali počas obdobia bezpodielového spoluvlastníctva ako dedičstvo alebo dar.
Ak takýto hnuteľný majetok nemožno nájsť, manželia môžu požadovať sumu zodpovedajúcu hodnote tohto majetku tak, že predložia dôkaz o jeho hodnote (aj formou všeobecne známych informácií), okrem prípadov, keď majetok chýba z dôvodu, že sa použil, stratil, prípadne chýba z akéhokoľvek iného dôvodu, ktorý nemožno pripísať druhému manželskému partnerovi (článok 196 Občianskeho zákonníka).

9 Aký je postup a dokumenty alebo informácie, ktoré sa zvyčajne vyžadujú na účely registrácie nehnuteľného majetku?

Všetky zmluvy, ktorými sa prevádza vlastníctvo nehnuteľného majetku, a všeobecnejšie všetky listiny, ktorými sa stanovuje, prevádza alebo mení nehnuteľný majetok, sa musia zapísať na príslušnom katastri nehnuteľností. Kúpy nehnuteľného majetku, na ktorý sa vzťahuje režim zákonného bezpodielového spoluvlastníctva manželov, nie sú výnimkou z tohto pravidla.
Každý, kto žiada o výpis, musí oznámiť katastrálnemu úradu (dvojmo) majetkový režim zmluvných strán (ak sú manželmi) v súlade s vyhlásením vykonaným v listine alebo potvrdení matričného úradu, ktorý zapísal majetkový režim na okraj sobášneho listu, pričom musí predložiť aj kópiu titulu.
Do katastra nehnuteľností treba zapísať aj ďalšie manželské dohody, na základe ktorých sa napríklad na špecifické položky z osobného nehnuteľného majetku, ktorý patrí jednému z manželov, začne vzťahovať režim bezpodielového spoluvlastníctva, alebo na základe ktorých sa zriadi kapitálový fond nehnuteľného majetku.

Posledná aktualizácia: 21/12/2023

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Majetkové pomery v manželstve - Malta

1 Existuje v tomto členskom štáte zákonná úprava majetkových pomerov v manželstve? Čo sa v nej stanovuje?

Maltský štát poskytuje stranám, ktoré chcú uzavrieť manželstvo podľa maltského práva, slobodu zvoliť si režim, ktorým budú upravené ich majetkové pomery. Hlavným režimom majetkových pomerov na Malte je však spoluvlastníctvo nadobudnutého majetku. Tento režim sa uplatňuje zo zákona v každom manželstve, pokiaľ sa strany, ktoré sú už zosobášené alebo sa chystajú uzavrieť manželstvo, nerozhodnú, že ich majetkové pomery bude prostredníctvom notárskej listiny upravovať iný režim, ktorý nie je v rozpore s duchom maltského práva. Ďalšie druhy režimov majetkových pomerov manželov existujúce na Malte sú okrem nadobúdania majetku do bezpodielového spoluvlastníctva režim oddelenia majetku a režim spoluvlastníctva zvyšnej časti majetku pod samostatnou správou.

Bezpodielové spoluvlastníctvo je na Malte režim majetkových pomerov manželov vyplývajúci zo zákona, v rámci ktorého sa všetko, čo strany nadobudnú po uzavretí manželstva, stáva súčasťou bezpodielového spoluvlastníctva, a preto to patrí obom stranám rovnakým dielom. V maltských právnych predpisoch sa osobitne stanovuje, čo je súčasťou bezpodielového spoluvlastníctva, pričom sa vylučujú dary, dedičstvo a osobný majetok jednotlivých strán.

Oddelený majetok je režim, ktorý si strany môžu zvoliť namiesto bezpodielového spoluvlastníctva a v rámci ktorého má každá strana právo mať absolútnu kontrolu a správu nad majetkom získaným pre uzavretím manželstva a po ňom, pričom nemusí požadovať súhlas druhej strany.

Ďalším režimom, ktorý si strany môžu zvoliť namiesto bezpodielového spoluvlastníctva, je **spoluvlastníctvo zvyšnej časti majetku pod samostatnou správou**, v rámci ktorého má každý z manželov právo získať, ponechať si a spravovať majetok, ktorý získal vo svojom mene, ako svoj výlučný majetok. V rámci tohto režimu však manželom nič nebráni získavať spoločný majetok, ktorý sa potom spravuje spoločne.

2 Ako si môžu manželia usporiadať majetkové pomery v manželstve? Aké sú v tomto prípade formálne požiadavky?

Pokiaľ ide o **režim bezpodielového spoluvlastníctva manželov**, vo všeobecnosti platí, že obaja manželia sú povinní upravovať a spravovať svoje vlastníctvo spoločne. Pri tomto konkrétnom režime sa však v maltských právnych predpisoch rozlišuje medzi bežnou správou, čo sú úkony, ktoré môže vykonať jeden z manželov sám, a mimoriadnou správou, čo sú úkony, ktoré musia manželia vykonať spoločne. V maltských právnych predpisoch sa stanovujú len úkony mimoriadnej správy a všetko, čo nie je vyslovene uvedené v právnych predpisoch, sa má považovať za úkon bežnej správy. Pri vykonávaní režimu bezpodielového spoluvlastníctva by sa preto vždy mala dodržiavať formálna požiadavka, a to súhlas oboch manželov. Ak strany nedali súhlas, pokiaľ ide o prevod alebo vytvorenie vecného alebo záväzkového práva na nehnuteľný alebo hnuteľný majetok, úkon sa môže anulovať na žiadosť strany, ktorá nedala súhlas.

Pokiaľ ide o **režim oddeleného majetku**, vo všeobecnosti platí, že každý z manželov má právo upravovať a spravovať majetok vo svojom mene bez súhlasu druhého manžela.

Pokiaľ ide o **režim spoluvlastníctva zvyšnej časti majetku pod spoločnou správou** , vo všeobecnosti platí, že keď sa jeden z manželov rozhodne získať majetok samostatne, nemusí na to získať predchádzajúci súhlas druhého manžela a manžel, ktorý nadobudol majetok, má právo ho samostatne upravovať a spravovať. Na druhej strane, ak obaja manželia nadobudnú niečo spoločne, znamená to, že obaja dali svoj súhlas a preto majú obaja právo upravovať a spravovať daný nadobudnutý majetok spoločne.

3 Je slobodná vôľa ako si usporiadať majetkové pomery v manželstve nejako obmedzená?

Pri výbere **režimu bezpodielového spoluvlastníctva** majú manželia povinnosť vykonávať všetko spoločne. Preto nemajú možnosť slobodnej voľby pri regulovaní a správe, s výnimkou úkonov bežnej správy, ktoré si nevyžadujú ich spoločný súhlas.

Na druhej strane, keď sa zvolí **režim oddeleného majetku**, každý z manželov môže s majetkom vo svojom mene nakladať podľa svojej vôle a bez zásahu druhého manžela.

Pokiaľ ide o **režim spoluvlastníctva zvyšnej časti majetku pod samostatnou správou**, ak jeden z manželov nadobudne majetok bez súhlasu druhého manžela, môže si slobodne nastaviť režim bez akýchkoľvek obmedzení. Ak sa však kúpa uskutoční v mene oboch manželov, manželia nemôžu konať individuálne, ale musia konať spoločne.

4 Aké sú právne účinky rozvodu, rozluky alebo zrušenia majetkových pomerov v manželstve?

Pokiaľ ide o platnosť **režimu bezpodielového spoluvlastníctva**, v zákone sa jasne stanovuje, že tento režim trvá odo dňa uzavretia manželstva a končí sa v okamihu, keď manželstvo zanikne, teda rozvodom. V zákone sa navyše ďalej stanovuje, že v prípade rozluky osôb sa môže požadovať zákonné rozdelenie majetku.

V prípadoch týkajúcich sa **režimu spoluvlastníctva zvyšnej časti majetku pod samostatnou správou** sa v zákone stanovuje, že sa okrem iného končí zánikom manželstva alebo rozlukou osôb.

Ak sa však v manželstve uplatňuje **režim oddeleného majetku**, každý z manželov, ktorých manželstvo sa skončí či už rozlukou, alebo anulovaním, naďalej nakladá so svojím majetkom nadobudnutým vo svojom mene a spravuje ho.

Účinky rozvodu, rozluky alebo anulovania týkajúce sa majetku manželov sú preto také, že akýkoľvek nadobudnutý majetok sa rozdelí medzi manželov prostredníctvom priateľskej dohody alebo rozhodnutia príslušného súdu.

5 Aké sú dôsledky úmrtia jedného z manželov na majetkové pomery v manželstve?

Smrťou jedného z manželov sa končí režim majetkových pomerov manželov a začínajú sa uplatňovať maltské právne predpisy týkajúce sa dedenia, aby sa majetok zosnulého manžela rozdelil medzi jeho dedičov. Hlavným faktorom, ktorý treba zohľadniť, je, či zosnulá strana zanechala závet alebo nie.

6 Ktorý orgán má právomoc rozhodovať vo veci majetkových pomerov v manželstve?

Príslušný orgán, ktorý rozhoduje o záležitostiach týkajúcich sa režimov majetkových pomerov manželov, je občiansky súd (oddelenie rodiny).

7 Aké sú dôsledky majetkových pomerov v manželstve na právne vzťahy medzi jedným z manželov a treťou osobou?

Vo chvíli, keď medzi manželmi začne fungovať režim majetkových pomerov, vzniká právny vzťah medzi manželmi a tretími stranami, ak je to potrebné. Tretie strany majú právo uplatňovať svoje zákonné práva voči manželom spoločne alebo oddelene, podľa daného prípadu, a to v závislosti od toho, s kým uzatvorili zmluvu alebo u koho im vznikol dlh.

8 Krátky opis postupu rozdelenia majetkových pomerov v manželstve v tomto členskom štáte vrátane ich vysporiadania a zániku.

Proces rozdelenia majetku sa zvyčajne koná vo fáze, keď manželia začali s konaním o rozluke alebo rozvode manželstva. Pri týchto druhoch konaní sa od manželov požaduje, aby pred obrátením sa na príslušný súd začali proces mediácie.

Ak je mediácia úspešná, manželia sa môžu rozísť v priateľskom duchu. To znamená, že sa dohodnú na vzájomných právach, právach týkajúcich sa ich detí a na rozdelení spoločného majetku prostredníctvom notárskej listiny, ktorú následne preskúma príslušný súd s cieľom zabezpečiť, že bude zachovaná rovnováha medzi právami manželov. Po tom, ako zmluvu schváli príslušný súd, notársky sa overí a zaeviduje, aby nadobudla účinnosť na všetky zákonné účely, a to aj pokiaľ ide o tretie strany.

Ak proces mediácie nie je úspešný a strany nedosiahnu priateľskú dohodu, musia začať právne konanie pred príslušným súdom, v rámci ktorého požiadajú o zrušenie režimu majetkových pomerov manželov, aby sa daný majetok mohol rozdeliť. Keď sa rozhodnutie príslušného súdu stane právoplatným rozsudkom, tento rozsudok sa zapíše, aby nadobudol účinnosť na všetky zákonné účely, a to aj pokiaľ ide o tretie strany.

9 Aký je postup a dokumenty alebo informácie, ktoré sa zvyčajne vyžadujú na účely registrácie nehnuteľného majetku?

Aby sa nehnuteľný majetok mohol na Malte zaregistrovať, musí notár, ktorý vypracoval pôvodnú zmluvu na tento nehnuteľný majetok, predložiť do verejného registra správu o notárskom overení, aby sa mohla notársky overiť. Vo chvíli, keď existuje správa o notárskom overení, je nehnuteľný majetok zaregistrovaný a zmluva sa stáva záväznou pre zmluvné strany, ako aj tretie strany.

Posledná aktualizácia: 09/11/2020

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Majetkové pomery v manželstve - Rakúsko

1 Existuje v tomto členskom štáte zákonná úprava majetkových pomerov v manželstve? Čo sa v nej stanovuje?

Podľa rakúskeho práva sa uplatňuje oddelenie majetku, každý z manželov si teda ponecháva to, s čím do registrovaného partnerstva vstúpil, a stáva sa výlučným vlastníkom všetkého, čo počas neho nadobudol (§§ 1233, 1237 rakúskeho občianskeho zákonníka – ABGB). Je takisto jediným veriteľom svojich dlžníkov a dlžníkom svojich veriteľov.

2 Ako si môžu manželia usporiadať majetkové pomery v manželstve? Aké sú v tomto prípade formálne požiadavky?

Obe strany majú možnosť dohodnúť sa na vymedzení podmienok zákonných ustanovení na usporiadanie vlastníckych vzťahov prostredníctvom zmluvných dojednaní („manželská dohoda“). Na účely platnosti manželských dohôd sa vyžaduje, aby mali formu notárskej zápisnice (§ 1 zákona o notárskych zápisniciach – NotAktsG).

3 Je slobodná vôľa ako si usporiadať majetkové pomery v manželstve nejako obmedzená?

Pokiaľ ide o majetkové pomery manželov, v zásade sa uplatňuje zmluvná sloboda. V manželskej dohode sa však nemôže upravovať napríklad možnosť, že by sa manželia vzájomne úplne zriekali nároku na výživné počas trvania riadneho manželstva.

4 Aké sú právne účinky rozvodu, rozluky alebo zrušenia majetkových pomerov v manželstve?

„Úplné“ zákonné oddelenie majetku sa uplatňuje iba do vyhlásenia neplatnosti manželstva, jeho rozvodu alebo zrušenia, pretože po tom by malo dôjsť k deleniu, ktoré nezávisí od vlastníckych vzťahov. Zánik manželstva sa teda riadi zásadou majetkovej účasti manželov. Na jednej strane sa rozdelí majetok, ktorý používali obaja manželia, napr. spoločná domácnosť, auto alebo vybavenie domácnosti. Na druhej strane sa musia rozdeliť aj manželské úspory, t. j. majetkové hodnoty akéhokoľvek druhu, ktoré manželia nadobudli počas riadneho manželského vzťahu a ktoré sú vzhľadom na svoju povahu zvyčajne určené na speňaženie.

5 Aké sú dôsledky úmrtia jedného z manželov na majetkové pomery v manželstve?

Ak jeden z manželov žijúcich v manželstve s majetkovým režimom bezpodielového spoluvlastníctva (ktorý je v praxi zriedkavejší) umrie, spoločný majetok sa musí rozdeliť. Majetok, ktorý zostane po odpočítaní všetkých dlhov, prejde na základe príslušných podielov na pozostalého manžela a do dedičstva po zosnulom. Pokiaľ ide o toto dedičstvo a zvyčajný prípad režimu oddeleného majetku, zákonné právo manžela dediť sa riadi tým, ktorí príbuzní zosnulého majú okrem manžela dediť. Manžel zosnulého je zákonným dedičom jednej tretiny dedičstva popri deťoch zosnulého a ich potomkoch, dvoch tretín dedičstva popri rodičoch zosnulého a celého dedičstva vo všetkých ostatných prípadoch. Okrem toho manžel patrí medzi neopomenuteľných dedičov. Manželovi ako povinný dedičský podiel prináleží polovica dedičstva, ktoré mu patrí na základe dedenia zo zákona.

6 Ktorý orgán má právomoc rozhodovať vo veci majetkových pomerov v manželstve?

Spory o majetkových vzťahoch v prípade rozvodu, zrušenia manželstva alebo vyhlásenia neplatnosti manželstva podľa §§ 81 a nasl. zákona o manželstve (EheG) sa riešia na základe vzájomnej dohody alebo rozhodnutia súdu.

7 Aké sú dôsledky majetkových pomerov v manželstve na právne vzťahy medzi jedným z manželov a treťou osobou?

Manžel v zásade nemôže druhému z manželov bez jeho účasti udeľovať osobitné práva ani ho zaväzovať povinnosťami. Výnimkou je prípad takzvanej kľúčovej plnej moci (*Schlüsselgewalt*), keď manžel, ktorý vedie spoločnú domácnosť a nemá nijaké príjmy, zastupuje druhého manžela pri bežných právnych úkonoch, ktoré vykonáva v prospech spoločnej domácnosti a ktoré nepresahujú úroveň zodpovedajúcu životným podmienkam manželov. To však neplatí, ak druhý z manželov dal tretej strane najavo, že svojím manželom nechce byť zastupovaný. Ak tretia strana na základe okolností nedokáže rozoznať, či manžel koná ako zástupca, ručia spoločne a nerozdielne obaja manželia.

V prípade majetkového režimu bezpodielového spoluvlastníctva – na ktorom sa treba osobitne dohodnúť – na začiatku medzi manželmi vzniká povinný záväzok, podľa ktorého jeden z nich nemôže nakladať so svojím podielom na celkovom majetku bez súhlasu druhého. Režim bezpodielového spoluvlastníctva manželov môže nadobudnúť vecný účinok iba v prípade nehnuteľností, a to zápisom do katastra nehnuteľností, či už prostredníctvom zákazu prevodu a zaťaženia (§ 364c ABGB), alebo prostredníctvom zápisu obmedzenia podľa § 1236 ABGB, že žiadna zo strán počas trvania bezpodielového spoluvlastníctva nemôže so svojou polovicou, resp. svojím podielom jednostranne disponovať.

8 Krátky opis postupu rozdelenia majetkových pomerov v manželstve v tomto členskom štáte vrátane ich vysporiadania a zániku.

Spor o majetkových vzťahoch v prípade rozvodu, zrušenia manželstva alebo vyhlásenia neplatnosti manželstva podľa §§ 81 a nasl. zákona o manželstve nezávisí od zavinenia, ale pri rozhodovaní sa naň môže prihliadať. K rozdeleniu majetku dochádza, keď sa na ňom obe strany vzájomne dohodnú alebo keď jedna strana podá v tejto veci návrh na súdne rozhodnutie. Inak sa naďalej uplatňuje oddelenie majetku, pri ktorom si každý z manželov zachová vlastný majetok. Návrh sa musí podať do jedného roka po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia o rozvode. Delí sa majetok, ktorý používali obaja manželia, ako aj manželské úspory. V súlade s § 82 zákona o manželstve sú zo sporov vylúčené veci, ktoré do manželstva priniesol jeden z manželov alebo ktoré zdedil, ktoré mu darovala tretia osoba, ktoré využíva iba v súvislosti so svojou osobnou potrebou alebo pri výkone svojho povolania, alebo ktoré patria podniku alebo predstavujú účastiny v podniku, ak nepredstavovali len čisté majetkové hodnoty.

9 Aký je postup a dokumenty alebo informácie, ktoré sa zvyčajne vyžadujú na účely registrácie nehnuteľného majetku?

Žiadosť o zápis vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností sa podáva na okresnom súde, v ktorého obvode sa nachádza majetok, ktorý sa má zaregistrovať.

Písomná žiadosť musí obsahovať podpis žiadateľa. Podpis v zásade nemusí byť overený, pokiaľ v žiadosti nie je uvedená intabulačná doložka.

So žiadosťou sa musí predložiť verejná alebo súkromná listina s osvedčenými podpismi strán, v ktorej sa uvádza právny dôvod na nadobudnutie majetku (napr. kúpna zmluva). Súkromné listiny musia okrem presných údajov o nehnuteľnosti obsahovať aj tzv. intabulačnú doložku (*Aufsandungserklärung*). Intabulačná doložka obsahuje výslovné vyhlásenie osoby, ktorej právo má byť obmedzené, zaťažené, zrušené alebo prevedené na inú osobu, že s registráciou súhlasí (v prípade kúpnej zmluvy je takouto osobou predávajúci). Intabulačná doložka musí byť súdne alebo notársky overená a musí obsahovať podpis zaviazanej strany. Vyhlásenie možno zahrnúť aj do žiadosti o zápis do katastra nehnuteľností, v takom prípade však musia byť podpisy v tejto žiadosti súdne alebo notársky overené.

K žiadosti sa musí podľa § 160 spolkového poriadku poplatkov (BAO) priložiť aj potvrdenie o riadnej úhrade daní. Ide o „potvrdenie“ od daňového úradu, že v súvislosti so zápisom vlastníckeho práva neexistujú obavy týkajúce neuhradených daní.

Ak žiadosť podáva právnik alebo notár, musí sa podať elektronicky. V takomto prípade sa prílohy podávajú do archívu listín. Potvrdenie o riadnej úhrade daní od daňového úradu možno nahradiť potvrdením o neexistencii pohľadávok (*Selbstberechnungserklärung*), ktoré vyhotovil právnik alebo notár.

Posledná aktualizácia: 05/06/2023
Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Majetkové pomery v manželstve - Portugalsko

1 Existuje v tomto členskom štáte zákonná úprava majetkových pomerov v manželstve? Čo sa v nej stanovuje?

Áno. V zásade si manželia môžu slobodne zvoliť svoj majetkový režim uzatvorením zmluvy medzi manželmi známej ako predmanželská zmluva (*convenção antenupcial*), ako sa stanovuje v článku 1698 portugalského Občianskeho zákonníka (*Código Civil*).

Ak si však manželia nezvolia žiadny majetkový režim alebo, v určitých prípadoch, keď je predmanželská zmluva neplatná, je majetkovým režimom manželov vyplývajúcim zo zákona režim spoluvlastníctva majetku nadobudnutého po uzatvorení manželstva (*regime da comunhão de adquiridos*) v súlade s článkami 1717 a 1721 portugalského Občianskeho zákonníka.

V takomto prípade sa musia uplatniť ustanovenia článkov 1721 až 1731 portugalského Občianskeho zákonníka, na základe ktorých sa určí, ktorý majetok je v spoluvlastníctve a ktorý v oddelenom vlastníctve.

Vo výnimočných prípadoch stanovených v článku 1720 portugalského Občianskeho zákonníka je režim oddeleného majetku (*regime de separação de bens*) povinný.

2 Ako si môžu manželia usporiadať majetkové pomery v manželstve? Aké sú v tomto prípade formálne požiadavky?

Manželia sa môžu dohodnúť na majetkovom režime uzatvorením predmanželskej zmluvy, v ktorej si môžu vybrať jeden z troch majetkových režimov stanovených v portugalskom Občianskom zákonníku, alebo sa môžu dohodnúť inak v rámci obmedzení stanovených v príslušnom zákone (článok 1698 portugalského Občianskeho zákonníka).

V portugalskom Občianskom zákonníku sú stanovené tieto tri majetkové režimy manželov:

režim spoluvlastníctva majetku nadobudnutého po uzatvorení manželstva (*regime da comunhão de adquiridos* – články 1721 až 1731 portugalského Občianskeho zákonníka),

spoluvlastníctvo všetkého majetku (*regime da comunhão geral de bens* – články 1732 až 1734 portugalského Občianskeho zákonníka),

režim oddeleného majetku (*regime da separação de bens* – články 1735 až 1735 portugalského Občianskeho zákonníka).

Ako sa uvádza v predchádzajúcom texte, manželia sa môžu dohodnúť inak v rámci príslušného zákona. Napríklad v prípade, keď je majetkovým režimom manželov režim spoluvlastníctva majetku nadobudnutého po uzatvorení manželstva, ale manželia sa v predmanželskej zmluve dohodnú, že určitý nehnuteľný majetok, ktorý jeden z nich nadobudol pred uzatvorením manželstva (napríklad bydlisko rodiny), sa po uzatvorení manželstva stane majetkom v spoluvlastníctve, pretože obaja chcú niesť zodpovednosť za hypotekárny úver, ktorým je tento majetok zaťažený.

Vo formálnych požiadavkách sa stanovuje, že predmanželská zmluva musí mať formu úradne osvedčenej listiny vyhotovenej notárom (verejná listina) alebo vyhlásenia pred matrikárom [článok 1710 portugalského Občianskeho zákonníka a články 189 až 191 zákona o matrikách (*Código do Registo Civil*)].

V zásade sa predmanželská zmluva musí uzatvoriť pred uzatvorením manželstva. V súlade s článkom 1714 portugalského Občianskeho zákonníka sa predmanželská zmluva a majetkový režim manželov nemôžu po uzatvorení manželstva meniť, ak nie je stanovené inak v článku 1715 portugalského Občianskeho zákonníka.

Právne ustanovenia týkajúce sa predmanželských zmlúv sú uvedené v knihe IV hlave II kapitole IX oddiele III portugalského Občianskeho zákonníka (články 1698 až 1716).

Právne ustanovenia týkajúce sa svadobných darov a darov medzi manželmi sú uvedené v knihe IV hlave II kapitole X oddieloch I a II portugalského Občianskeho zákonníka (články 1753 až 1766).

3 Je slobodná vôľa ako si usporiadať majetkové pomery v manželstve nejako obmedzená?

V článku 1720 portugalského Občianskeho zákonníka sú stanovené dva prípady, v ktorých je režim oddeleného majetku povinný: keď sa manželstvo uzatvorí bez toho, aby došlo k predsvadobným formalitám, a keď manželia dosiahli vek 60 rokov a viac.

V iných prípadoch sa manželia môžu dohodnúť slobodne v rámci obmedzení príslušného zákona.

4 Aké sú právne účinky rozvodu, rozluky alebo zrušenia majetkových pomerov v manželstve?

Podľa článku 1688 portugalského Občianskeho zákonníka sa manželský vzťah končí rozvodom alebo anulovaním manželstva bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia týkajúce sa výživného. Rozlukou manželstvo nezaniká, ale právne účinky sú veľmi podobné účinkom rozvodu, ako sa vysvetľuje ďalej.

Pokiaľ ide o rozdelenie majetku a zaplatenie dlhov, v článku 1689 portugalského Občianskeho zákonníka sa stanovuje, že po skončení majetkového režimu manželov sú každý z manželov alebo ich príslušní dedičia oprávnení dostať svoj osobný majetok a svoj podiel z majetku v spoluvlastníctve. Manžel, ktorý na spoločne vlastnenom majetku niečo dlhuje, musí tento dlh vyrovnať.

Pokiaľ ide o dlhy, najprv sa vyplatia spoločné dlhy z majetku v spoluvlastníctve a až potom sa vyrovnajú zostávajúce dlhy. Pokiaľ má jeden z manželov dlh voči druhému manželovi, musí tento dlh zaplatiť zo svojho podielu z majetku v spoluvlastníctve. V prípade, že neexistuje majetok v spoluvlastníctve, musí tento manžel dlh zaplatiť zo svojho osobného majetku.

Právne účinky rozvodu

Účinky rozvodu sa stanovujú v článkoch 1788 až 1793-A portugalského Občianskeho zákonníka.

Rozvodom manželstvo spravidla zaniká a rozvod má rovnaké právne účinky ako zánik manželstva smrťou jedného z manželov.

Pokiaľ ide o dedenie, článkom 2133 portugalského Občianskeho zákonníka sa stanovuje, že bývalý manžel stráca po rozhodnutí o rozvode postavenie oprávneného dediča, a to aj v prípade, ak sa rozhodnutie o rozvode vynesie po smrti druhého manžela.

Podľa portugalského práva sa majetok manželov spravidla delí až po skončení konania o rozvode manželstva, a nie, kým prebieha. V prípade rozvodu dohodou na matričnom úrade sa však manželia môžu okamžite dohodnúť na tom, ako sa rozdelí ich majetok (článok 272-A zákona o matrikách).

Pokiaľ ide o účinky rozvodu, vo všeobecnosti platí, že:

rozvod nadobúda účinnosť od dátumu nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o rozvode.

Majetkové dôsledky rozvodu manželov sú tieto:

rozvod má na dohody o majetku medzi manželmi spätné účinky, a to od dátumu začatia konania o rozvode manželstva,

na základe žiadosti ktoréhokoľvek z manželov však možno majetkové dôsledky rozvodu stanoviť spätne odo dňa, keď manželia prestali žiť v spoločnej domácnosti, ak je možné tento dátum overiť v rámci konania,

pri rozdelení majetku po rozvode nesmie žiaden z manželov dostať väčší podiel, než aký by dostal v prípade, ak by sa manželstvo uzatvorilo v režime spoluvlastníctva majetku nadobudnutého po uzatvorení manželstva,
každý z manželov prichádza o všetky výhody, ktoré získal alebo mal získať ako výsledok manželstva (napr. dary medzi manželmi, dary pre pár od tretej osoby darované pri príležitosti uzavretia ich manželstva). V druhom uvedenom prípade sa darca môže rozhodnúť, že dar pripadne deťom manželov,
poškodený manžel má nárok na náhradu škody od druhého manžela podľa všeobecných pravidiel občianskoprávnej zodpovednosti a pred všeobecnými súdmi,
v prípade, že dôvody rozvodu súvisia s duševnou poruchou jedného z manželov, musí manžel žiadajúci o rozvod odškodniť druhého manžela za nemajetkovú ujmu spôsobenú zánikom manželstva. Tento nárok je potrebné uplatniť počas konania o rozvode manželstva,
každý z manželov môže súd požiadať, aby mu povolil prenajať si bydlisko rodiny, ktoré je v spoločnom vlastníctve alebo ho vlastní druhý manžel,
spoločenské zvieratá sa zverujú do starostlivosti jedného alebo oboch manželov, pričom sa berú do úvahy záujmy každého z manželov a ich detí, ako aj blaho zvieraťa.
Majetkové dôsledky rozvodu na vzťahy medzi manželmi a tretími stranami sú tieto:
majetkové dôsledky rozvodu voči tretím osobám si môžu manželia uplatniť až po dátume zapísania rozvodu do matriky.
Pokiaľ ide o vyživovaciu povinnosť medzi bývalými manželmi, v článkoch 2016 a 2019 portugalského Občianskeho zákonníka sa stanovuje, že:
všeobecne platí, že po rozvode má každý z bývalých manželov povinnosť živiť sa sám,
každý z bývalých manželov má právo na výživné, a to bez ohľadu na to, či šlo alebo nešlo o rozvod dohodou, ale právo na výživné možno zamietnuť z dôvodov spravodlivého zaobchádzania,
právo na výživné zaniká, ak vyživovaný manžel znova uzatvorí manželstvo, začne žiť v spoločnej domácnosti alebo sa sám vylúči z dôvodu nevhodného správania.
Účinky rozluky
Pokiaľ ide o rozluku, v článku 1794 portugalského Občianskeho zákonníka sa odkazuje na uvedené ustanovenia týkajúce sa rozvodu s jednou výnimkou: rozlukou manželstvo nezaniká.
Okrem tejto jednej výnimky sú podľa článkov 1795-A, 2016 a 2133 portugalského Občianskeho zákonníka účinky rozluky na majetok manželov, vyživovacie povinnosti a dedenie rovnaké ako účinky rozvodu.
Právne účinky anulovania manželstva
Medzi anulovaním manželstva a absolútnou neplatnosťou manželstva je rozdiel.
V prípade absolútnej neplatnosti manželstva podľa článkov 1628 až 1630 portugalského Občianskeho zákonníka (napr. pri úplnej neexistencii súhlasu jedného alebo oboch manželov) nemá absolútne neplatné manželstvo žiadny účinok.
V prípade anulovania manželstva uzatvoreného pred matričným úradom, ako sa stanovuje v článku 1631 portugalského Občianskeho zákonníka (napr. v prípade právnych prekážok alebo chybného súhlasu), sa v článku 1647 portugalského Občianskeho zákonníka stanovujú tieto účinky:
ak obaja manželia konali v dobrej viere, manželstvo má účinky pre nich a voči tretím stranám až do nadobudnutia právoplatnosti rozsudku o anulovaní,
ak v dobrej viere konal len jeden z manželov, tak z účinkov manželstva môže mať prospech len tento manžel. Manžel konajúci v dobrej viere môže navyše uplatniť účinky manželstva voči tretím stranám za predpokladu, že zohľadňujú vzťah medzi manželmi.
Tieto pravidlá sa uplatňujú aj na anulovanie katolíckych manželstiev uzatvorených pred cirkevnými úradmi, kým sa rozhodnutie nezapíše do matriky, za predpokladu, že toto katolícke manželstvo bolo takto zapísané.
V článkoch 1649 a 1650 portugalského Občianskeho zákonníka sa stanovujú osobitné majetkové pokuty v prípade manželstva medzi maloletými osobami alebo manželstva porušujúceho právne prekážky, ako sú tieto:
maloleté osoby, ktoré uzatvoria manželstvo bez potrebného povolenia, sa až do dosiahnutia plnoletosti považujú za maloleté na účely správy majetku, ktorý vlastnia v čase uzatvorenia manželstva a ktorý získajú darom po uzatvorení manželstva. Z príjmu z tohto majetku sa im však poskytuje akékoľvek potrebné výživné,
majetok spravujú až do dosiahnutia plnoletosti maloletej osoby jej rodičia alebo zákonný zástupca, a nie jej manžel,
tento majetok nemožno počas manželstva ani po jeho zániku použiť na vyrovnanie dlhov žiadneho z manželov, ktoré vznikli pred tým, ako maloletá osoba dosiahla plnoletosť,
pokiaľ sa porušia prekážky stanovené v článku 1604 písm. c) a d) portugalského Občianskeho zákonníka (napr. prekážka vyplývajúca z pokrvného vzťahu), manžel, ktorý prekážku porušil, nemôže získať od druhého manžela žiaden prospech vo forme daru či poslednej vôle.

5 Aké sú dôsledky úmrtia jedného z manželov na majetkové pomery v manželstve?

Majetkový režim manželov sa končí smrťou jedného z manželov, ako sa stanovuje v článku 1788 portugalského Občianskeho zákonníka.
Majetok v spoluvlastníctve sa musí rozdeliť. Majetok zosnulého zahŕňa jeho osobný majetok a prípadne jeho podiel na majetku v spoluvlastníctve manželov v súlade s článkom 2024 portugalského Občianskeho zákonníka.
Vo všeobecnosti platí, že pozostalý manžel je právoplatným dedičom a dostáva vyhradenú časť dedičstva bez ohľadu na to, či existuje závet (články 2131 a 2133, prípadne 2158 a 2159 portugalského Občianskeho zákonníka).
Podľa podmienok stanovených v článku 2103-A portugalského Občianskeho zákonníka má okrem toho pozostalý manžel pri delení majetku právo dostať do používania bydlisko rodiny, jeho vybavenie a nábytok. Ak sa tým presiahne jeho dedičský podiel a podiel na majetku v spoluvlastníctve, musí pozostalý manžel vyplatiť ostatných dedičov.
V súlade s článkami 1698 a 1700 ods. 3 portugalského Občianskeho zákonníka však v prípade, keď je majetkovým režimom manželov režim oddelenia majetku, môžu sa manželia v predmanželskej zmluve vzdať svojho postavenia dediča.

6 Ktorý orgán má právomoc rozhodovať vo veci majetkových pomerov v manželstve?

Právomoc rozhodovať vo veciach týkajúcich sa majetku manželov majú súdy, registračné úrady a notári, a to v závislosti od toho, ktorá z ďalej uvedených situácií nastane.
Podľa portugalského práva sa na predmanželské zmluvy a majetkové režimy manželov vzťahuje zásada nemennosti stanovená v článku 1714 portugalského Občianskeho zákonníka. Ak sa chcú teda budúci manželia dohodnúť na majetkovom režime a odkloniť sa od zákonného majetkového režimu, majetkový režim sa musí ustanoviť v predmanželskej zmluve (článok 1710 portugalského Občianskeho zákonníka), ktorá sa musí uzatvoriť pred uzatvorením manželstva. Počas manželstva manželia nesmú zmeniť ani zrušiť majetkový režim dohodnutý v zmluve. Výnimky z tejto zásady sa stanovujú v článku 1715 portugalského Občianskeho zákonníka (*napr.* oddelenie majetku nariadené súdom alebo rozluka manželov).
Ustanovenia, ktorými sa riadi majetkový režim, sa musia stanoviť v predmanželskej zmluve (článok 1698 portugalského Občianskeho zákonníka) pričom jej uzavretie musí spĺňať príslušné požiadavky týkajúce sa formy a zverejnenia. Pokiaľ ide o požiadavky týkajúce sa formy, v článku 1710 portugalského Občianskeho zákonníka sa stanovuje, že aby boli predmanželské zmluvy platné, musia mať formu vyhlásenia pred matričným úradom alebo verejnej listiny vyhotovenej notárom. Pokiaľ ide o požiadavky na zverejnenie, v článku 1711 ods. 1 portugalského Občianskeho zákonníka sa stanovuje, že aby boli

predmanželské zmluvy účinné voči tretím stranám, musia sa zaregistrovať. Dediči manželov a ostatné strany predmanželskej zmluvy sa na tento účel nepovažujú za tretie osoby. Registrácia zmluvy nenahrádza potrebu zapísať príslušné majetkové skutočnosti do katastra nehnuteľností. Takisto je potrebné dodržať stanovenú lehotu: predmanželská zmluva musí byť podpísaná pred uzatvorením manželstva, avšak medzi dátumom jej podpisu a uzatvorením manželstva nesmie uplynúť viac ako jeden rok. V opačnom prípade bude zmluva neplatná, ako sa stanovuje v článku 1716 portugalského Občianskeho zákonníka.
Uvedené informácie nájdete v príručke *Os Regulamentos Europeus: impacto na actividade registal e notarial* (Európske nariadenia: Vplyv na činnosť matričných úradov a notárov), ktorá je dostupná v portugalčine a angličtine na adrese https://www.redecivil.csm.org.pt/os-regulamentos-europeus-impacto-na-atividade-registal-e-notarial/
V prípade rozvodu, rozluky alebo anulovania manželstva sa orgán príslušný pre riešenie rozdelenia majetku a uplatnenie príslušného majetkového režimu určí podľa toho, či sa manželia dohodnú na rozdelení svojho majetku.
Ak sa manželia dohodnú na rozdelení svojho majetku, v prípade rozvodu alebo rozluky sú príslušné matričné úrady. Môžu nastať dve situácie: v prípade rozvodu alebo rozluky dohodou sa rozvodom alebo rozlukou zaoberajú matričné úrady, ktoré v rámci týchto konaní môžu schváliť dohodu o rozdelení majetku, vyriešiť otázku zaplatenia daňových povinností a zapísať zmeny vyplývajúce z rozdelenia majetku do katastra nehnuteľností. V prípade nekonsenzuálneho rozvodu alebo rozluky, pre ktoré sú príslušné súdy pre rodiny a maloletých (*Tribunais de Família e Menores*) platí, že ak sa strany dohodnú na rozdelení majetku po rozvode alebo rozluke, rozdelením majetku, daňovými povinnosťami a zapísaním zmien vyplývajúcich z rozdelenia majetku do katastra nehnuteľností sa zaoberajú matričné úrady. Tento právny rámec je stanovený v článkoch 272-A a 272-B zákona o matrikách. Praktické informácie o tejto službe a poplatkoch sú dostupné na webovom sídle https://justica.gov.pt/Servicos/Balcao-Divorcio-com-Partilha.
Ak sa dohoda o rozdelení majetku uzatvorí po rozvode alebo rozluke, strany môžu v tomto zmysle podpísať verejnú listinu pred notárom. V takomto prípade je notár zodpovedný za zápis nehnuteľného majetku do dvoch mesiacov a strany si musia v tej istej lehote splniť svoje daňové povinnosti [články 8-B a 8-C zákonníka o katastri nehnuteľností (*Código do Registo Predial*)].
Ak sa manželia nevedia dohodnúť na rozdelení majetku v prípade rozvodu, rozluky alebo anulovania manželstva, musí sa na žiadosť ktorejkoľvek zo strán začať postup rozdelenia majetku známy ako „konanie o súpise majetku“ (*processo de inventário*). Súdy majú výlučnú právomoc nad konaním o súpise majetku v situáciách, ktoré sú vymenované v článku 1083 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (*Código de Processo Civil*) (napr. keď je konanie o súpise majetku závisí od iného súdneho konania). V iných situáciách sa môže konanie o súpise majetku v súlade s článkom 1083 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku podať na podnet navrhovateľa alebo na základe vzájomnej dohody medzi všetkými zainteresovanými stranami, a to na súd alebo notárovi na zozname uvedenom v článku 1 Právneho režimu pre konanie o súpise majetku (*Regime do Inventário Notarial*) publikovanom v prílohe k zákonu č. 117/19 z 13. septembra 2019. Notári prípad vybavujú s použitím systému správy vecí https://www.inventarios.pt/.

7 Aké sú dôsledky majetkových pomerov v manželstve na právne vzťahy medzi jedným z manželov a treťou osobou?

V článkoch 1682 a 1683 portugalského Občianskeho zákonníka sa stanovuje, že v určitých prípadoch musí mať manžel súhlas druhého manžela, aby mohol uzatvárať určité zmluvy s treťou stranou. Závisí to od majetkového režimu manželov (napr. oddelenie majetku alebo spoluvlastníctvo majetku), právomoci týkajúcej sa správy majetku vyplývajúcej z daného režimu (napr. spoločná správa určitého majetku), povahy majetku (napr. bydlisko rodiny, spoločný majetok) alebo charakteru zmluvy (napr. zmluva o predaji alebo kúpe, prijímanie darov).
V súlade s článkom 1687 portugalského Občianskeho zákonníka má absencia súhlasu druhého manžela pre tretie strany tieto dôsledky:
ak jeden z manželov uzatvorí zmluvu, ktorá je v rozpore s ustanoveniami článku 1682 ods. 1 a 3 (napr. prevod vlastníctva určitého hnuteľného majetku), článku 1682-A (napr. prevod vlastníctva nehnuteľného majetku v rámci režimov bezpodielového vlastníctva, prevod vlastníctva bydliska rodiny v rámci akéhokoľvek majetkového režimu manželov), článku1682-B (napr. zrušenie prenájmu bydliska rodiny) alebo článku 1683 ods. 2 (vzdanie sa dedičstva či odkazu) portugalského Občianskeho zákonníka, môže druhý manžel alebo jeho dedič požadovať zrušenie takejto zmluvy,
ak jeden z manželov prevedie vlastníctvo nezapísaného hnuteľného majetku alebo uzatvorí zmluvu, ktorou sa vytvorí bremeno na tomto majetku, bez potrebného súhlasu druhého manžela, uvedené zrušenie zmluvy nemožno uplatniť voči tretej strane, ktorá konala v dobrej viere,
ak jeden z manželov nezákonne prevedie vlastníctvo majetku patriaceho výlučne druhému manželovi alebo uzatvorí zmluvu, ktorou sa vytvorí bremeno na tomto majetku, bude zmluva neplatná a cena sa musí preplatiť konkrétne v súlade s článkami 892 až 904 portugalského Občianskeho zákonníka, v ktorých sa stanovujú dôsledky nezákonného konania predajcu.

8 Krátky opis postupu rozdelenia majetkových pomerov v manželstve v tomto členskom štáte vrátane ich vysporiadania a zániku.

Ak sa dosiahne dohoda o rozdelení majetku, môže byť schválená matričnými úradmi alebo uvedená vo verejnej listine podpísanej pred notárom, a to v závislosti od situácií uvedených v odpovedi na otázku 6.
Ak sa nedosiahne dohoda o rozdelení majetku, súd alebo notár začne konanie o súpise majetku, ako sa už uviedlo v odpovedi na otázku 6.
Súdne konanie o súpise majetku sa riadi ustanoveniami knihy V hlavy XVI (články 1082 až 1130) Občianskeho súdneho poriadku, ktoré sa uplatňujú na notárske konanie o súpise majetku s potrebnými úpravami (článok 2 Právneho režimu pre konanie o súpise majetku uverejnenom v prílohe k zákonu č. 117 /19 z 13. septembra 2019)
Konanie o súpise majetku zahŕňa tieto fázy: úvodná fáza; námietky a overovanie záväzkov; predbežné vypočutie zainteresovaných strán; rozhodnutie o dôvodnosti a vzájomné vypočutie zainteresovaných strán (*conferência de interessados*); plán rozdelenia majetku a potvrdzujúci rozsudok; žaloby podané po potvrdzujúcom rozsudku.

9 Aký je postup a dokumenty alebo informácie, ktoré sa zvyčajne vyžadujú na účely registrácie nehnuteľného majetku?

Osoba, ktorá žiada o zápis nehnuteľného majetku, musí katastrálnemu úradu predložiť žiadosť o zápis a priložiť dokumenty dokazujúce skutkovú podstatu. Zvyčajne sa požadujú tieto dokumenty: verejná listina, list vlastníctva (*caderneta predial*), dôkaz o zaplatení kolku a obecnej dane z nehnuteľnosti a prípadne doklad o zrušení hypotéky. Ak sú tieto dokumenty už zaevidované na katastrálnom úrade, uvedie sa len príslušný odkaz.
Ak žiadosť podáva zástupca žiadateľa, k žiadosti je navyše potrebné priložiť jeho splnomocnenie. V súlade s článkom 39 zákonníka o katastroch nehnuteľností však právnici, notári a právni zástupcovia (*solicitadores*) nemusia k žiadosti o zápis prikladať splnomocnenie.
Žiadatelia, ktorí majú digitálny certifikát (občania s portugalským občianskym preukazom, právnici, notári a právni zástupcovia, ktorí sú riadne zaregistrovaní v príslušných profesijných združeniach), môžu predložiť žiadosť o zápis nehnuteľnosti a priložiť potrebné dokumenty cez internet. Žiadatelia bez digitálneho certifikátu môžu žiadosť predložiť osobne na katastrálnom úrade alebo ju zaslať poštou.
Informácie o postupe zápisu a príslušných poplatkoch sú dostupné na webovom sídle:
https://justica.gov.pt/Servicos/Pedir-registo-predial
Aktuálne znenie portugalského Občianskeho zákonníka a ďalších uvedených predpisov si možno pozrieť v portugalčine na týchto webových sídlach:
Código Civil
Código do Registo Civil
Código do Registo Civil
Código de Civil

Regime do Inventário Notarial

Záverečná poznámka:

Informácie uvedené v tomto informačnom prehľade sú všeobecné: nie sú vyčerpávajúce ani záväzné pre kontaktné miesto, Európsku justičnú sieť pre občianske a obchodné veci, súdy ani žiadnych iných používateľov. Vždy je potrebné nájsť najaktuálnejšie znenie platných zákonov. Uvedené informácie nenahrádzajú právne poradenstvo odborníka v právnej oblasti.

Posledná aktualizácia: 06/10/2023

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Majetkové pomery v manželstve - Slovinsko

1 Existuje v tomto členskom štáte zákonná úprava majetkových pomerov v manželstve? Čo sa v nej stanovuje?

Áno.

Režimy majetkových pomerov manželov upravuje zákonník rodinného práva Slovinskej republiky [*Družinski zakonik Republike Slovenije* (DZ)]:

Režim majetkových pomerov manželov vyplývajúci zo zákona sa manželov týka len vtedy, ak neuzatvorili zmluvu o inej forme režimu majetkových pomerov manželov. V takomto prípade sa uplatňuje režim majetkových pomerov manželov vyplývajúci zo zmluvy.

Režim majetkových pomerov manželov vyplývajúci zo zákona zahŕňa bezpodielové spoluvlastníctvo spoločného majetku manželov a oddelenie osobného majetku každého z manželov.

2 Ako si môžu manželia usporiadať majetkové pomery v manželstve? Aké sú v tomto prípade formálne požiadavky?

Manželia alebo budúci manželia si môžu svoje majetkové pomery upraviť prostredníctvom zmluvy. Zmluvy upravujúce majetkové pomery sú také dohody, v ktorých si obaja manželia určia iné majetkové pomery, než aké vyplývajú zo zákona.

V takýchto zmluvách sa môžu takisto dohodnúť na stanovení iných režimov majetkových pomerov počas trvania manželstva a v prípade rozvodu. Zmluvy, ktoré manželia uzatvoria vo veci majetkových práv a povinností, musia mať formu notárskej zápisnice. Režim majetkových pomerov vyplývajúci zo zmluvy začína pre manželov platiť bezprostredne po uzatvorení zmluvy o tomto režime, pokiaľ sa manželia nedohodnú inak. Predmanželská zmluva, ktorú uzatvoria budúci manželia o režime majetkových pomerov, nadobúda platnosť v deň uzavretia manželstva alebo nasledujúci deň podľa toho, ako si to určia budúci manželia vo svojej predmanželskej zmluve. Zmluvy týkajúce sa režimov majetkových pomerov manželov musia byť zaevidované v registri takýchto zmlúv.

Ak sa zmluva o režime majetkových pomerov manželov nezaeviduje do registra takýchto zmlúv, na účely vzťahov s tretími stranami sa predpokladá, že sa na majetkové vzťahy medzi manželmi uplatňuje režim majetkových pomerov manželov vyplývajúci zo zákona.

Pred uzatvorením zmluvy upravujúcej režim majetkových pomerov manželov sa manželia musia navzájom informovať o svojej majetkovej situácii. Pokiaľ tak neurobia, zmluvu možno napadnúť pred súdom.

3 Je slobodná vôľa ako si usporiadať majetkové pomery v manželstve nejako obmedzená?

Nie. Pred uzatvorením zmluvy upravujúcej režim majetkových pomerov manželov sa však manželia musia navzájom informovať o svojej majetkovej situácii. Pokiaľ tak neurobia, zmluvu možno napadnúť pred súdom.

4 Aké sú právne účinky rozvodu, rozluky alebo zrušenia majetkových pomerov v manželstve?

Ak dôjde k zániku manželstva, spoločný majetok manželov sa rozdelí.

Ak sa v zmluve o režime majetkových pomerov manželov, ktorou manželia odmietli režim majetkových pomerov vyplývajúci zo zákona, nestanovuje spôsob, akým sa má majetok manželov rozdeliť, rozdelí sa v súlade s pravidlami týkajúcimi sa režimu majetkových pomerov manželov vyplývajúceho zo zákona, pokiaľ sa manželia nedohodnú inak. Majetok sa rozdelí na základe stavu pri nadobudnutí platnosti zmluvy o režime majetkových pomerov manželov.

Majetok manželov sa v zásade delí rovnakým dielom, ale manželia môžu poskytnúť dôkazy o tom, že k tomuto majetku prispievali v rôznom pomere. Bezvýznamné rozdiely v príspevkoch jednotlivých manželov k spoločnému majetku sa nezohľadňujú.

Po dohodnutí alebo stanovení podielov na majetku sa manželia môžu dohodnúť na podmienkach rozdelenia majetku. Ak sa manželia dohodnú, že sa stanú spoluvlastníkmi majetku úmerne k svojim príslušným podielom na spoločnom majetku, takisto sa to považuje za rozdelenie.

5 Aké sú dôsledky úmrtia jedného z manželov na majetkové pomery v manželstve?

Smrť jedného z manželov nemá na režim majetkových pomerov manželov žiaden vplyv.

Majetok zosnulého manžela podlieha dedičskému konaniu.

6 Ktorý orgán má právomoc rozhodovať vo veci majetkových pomerov v manželstve?

V sporoch týkajúcich sa režimov majetkových pomerov manželov majú rozhodovaciu právomoc súdy.

7 Aké sú dôsledky majetkových pomerov v manželstve na právne vzťahy medzi jedným z manželov a treťou osobou?

Spoločnými záväzkami manželov sú také záväzky, ktorými sú manželia viazaní na základe všeobecných právnych predpisov, záväzky, ktoré vznikli v súvislosti s majetkom manželov, a záväzky, ktoré vzal na seba jeden z manželov s cieľom naplniť potreby týkajúce sa spolužitia s druhým manželom alebo potreby rodiny. Manželia sú spoločne a nerozdielne zodpovední za takéto záväzky týkajúce sa spoločného majetku a osobného majetku vo vlastníctve jednotlivých manželov.

Jeden z manželov môže od druhého manžela požadovať náhradu na základe toho, že pri vyrovnaní spoločných záväzkov zaplatil viac, ako bol jeho podiel.

Osobné záväzky jedného z manželov sú také, ktoré mal pred uzavretím manželstva, a také, ktoré mu vznikli po uzavretí manželstva, ale ktoré nepredstavujú spoločný záväzok v súlade s článkom 82 ods. 1 zákonníka rodinného práva Slovinskej republiky.

Každý manžel je zodpovedný za osobné záväzky súvisiace s jeho osobným majetkom a jeho podielom na spoločnom majetku.

Ak sa zmluva o režime majetkových pomerov manželov nezaeviduje do registra takýchto zmlúv, na účely vzťahov s tretími stranami sa predpokladá, že sa na majetkové vzťahy medzi manželmi uplatňuje režim majetkových pomerov manželov vyplývajúci zo zákona.

8 Krátky opis postupu rozdelenia majetkových pomerov v manželstve v tomto členskom štáte vrátane ich vysporiadania a zániku.

Ak dôjde k zániku manželstva, spoločný majetok manželov sa rozdelí. Počas trvania manželstva sa môže majetok manželov rozdeliť na základe dohody alebo na požiadanie jedného z manželov.

Súčasťou takýchto dohôd je každá dohoda o rozsahu majetku manželov. Ak sa v zmluve o režime majetkových pomerov manželov, ktorou manželia odmietli režim majetkových pomerov vyplývajúci zo zákona, nestanovuje spôsob, akým sa má majetok manželov rozdeliť, rozdelí sa v súlade s pravidlami týkajúcimi sa režimu majetkových pomerov manželov vyplývajúceho zo zákona, pokiaľ sa manželia nedohodnú inak. Majetok sa rozdelí na základe stavu pri nadobudnutí platnosti zmluvy o režime majetkových pomerov manželov.

Pred stanovením podielov jednotlivých manželov na majetku manželov sa určia ich dlhy a nároky v súvislosti s týmto majetkom.

Na výške podielu každého z manželov na majetku sa manželia môžu dohodnúť alebo o nej rozhodne súd na základe žiadosti jedného z manželov.

Majetok manželov sa v zásade delí rovnakým dielom, ale manželia môžu poskytnúť dôkazy o tom, že k tomuto majetku prispievali v rôznom pomere. Bezvýznamné rozdiely v príspevkoch jednotlivých manželov k spoločnému majetku sa nezohľadňujú.
V sporoch o výške podielu jednotlivých manželov na majetku súd zohľadní všetky okolnosti prípadu, a to najmä príjem každého z manželov, pomoc, ktorú jeden manžel poskytuje druhému, starostlivosť o deti, vykonávanie prác v domácnosti, starostlivosť o domácnosť a rodinu, starostlivosť o zachovanie majetku a akúkoľvek ďalšiu formu práce a spolupráce pri riadení, uchovávaní a zväčšovaní majetku manželov.
Po dohodnutí alebo stanovení podielov na majetku sa manželia môžu dohodnúť na podmienkach rozdelenia majetku. Ak sa manželia dohodnú, že sa stanú spoluvlastníkmi majetku úmerne k svojim príslušným podielom na spoločnom majetku, takisto sa to považuje za rozdelenie.
Ak sa nedosiahne dohoda o rozdelení majetku, súd rozdelí majetok v súlade s pravidlami upravujúcimi rozdelenie majetku manželov.
Pri rozdelení majetku sa veci, ktoré sú určené na výkon povolania jedného z manželov alebo inú činnosť, ktorá mu umožňuje zarábať si na živobytie, na jeho žiadosť prisúdia jemu z jeho podielu.
To sa týka aj vecí, ktoré sú určené výhradne na osobné používanie jedného z manželov a ktoré nie sú jeho osobným majetkom.

9 Aký je postup a dokumenty alebo informácie, ktoré sa zvyčajne vyžadujú na účely registrácie nehnuteľného majetku?

O povolení zápisu rozhodne katastrálny súd (*zemljiškoknjižno sodišče*) na základe dokumentov, ktoré dokazujú právny základ pre nadobudnutie práva, ktoré sa má zapísať, a ktoré spĺňajú ďalšie zákonom stanovené podmienky.
Tieto dokumenty sa uvádzajú v článku 40 ods. 1 katastrálneho zákona [*Zakon o zemljiški knjigi* (ZZK-1)].

Posledná aktualizácia: 10/11/2020
Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Majetkové pomery v manželstve - Fínsko

1 Existuje v tomto členskom štáte zákonná úprava majetkových pomerov v manželstve? Čo sa v nej stanovuje?

Majetkový režim manželov vo Fínsku sa zakladá na odloženom spoluvlastníctve majetkov. Počas manželstva sú majetky rozdielne. Pri ukončení manželstva sa majetok rozdelí na rovnaké diely.
Manželstvo nevedie k žiadnej zmene vo vlastníckom vzťahu medzi manželmi. V súlade so zákonom o manželstve (234/1929) zostáva majetok, ktorý vlastní jeden z manželov v okamihu uzavretia manželstva, v jeho vlastníctve aj po uzavretí manželstva. Takisto mu patrí majetok, ktorý nadobudol alebo dostal dedením alebo darovaním počas trvania manželstva. Okrem majetkov sú oddelené aj dlhy manželov, to znamená, že každý z manželov sám zodpovedá za dlh vzniknutý pred manželstvom alebo počas manželstva. Dlh, ktorý vznikol jednému z manželov v súvislosti so starostlivosťou o rodinu, však znášajú obaja manželia spoločne.
Podľa fínskeho majetkového režimu manželov má každý z manželov nárok na majetok druhého z manželov. V súlade s týmto nárokom majú podľa manželského práva obaja manželia alebo vdovec(-a) a dediči zosnulého(-ej) manžela(-ky) nárok na polovicu úspor z majetku manželov vo forme rozdelenia majetku po zániku manželstva. Majetkové právo manželov sa uplatňuje na celý majetok bez ohľadu na čas a spôsob, akým ho manželia nadobudli alebo dostali pred manželstvom. V dohode manželov sa môže vylúčiť majetkové právo manželov. Z rozsahu pôsobnosti majetkového práva manželov je navyše vylúčený majetok, ktorý nadobudne jeden z manželov v rámci daru, závetu alebo osobného poistenia v súlade s nariadením o príjemcoch za predpokladu, že budúci(-a) manžel(-ka) príjemcu nedisponuje manželským právom na tento majetok.

2 Ako si môžu manželia usporiadať majetkové pomery v manželstve? Aké sú v tomto prípade formálne požiadavky?

Manželia môžu uzavrieť dohodu manželov pred uzavretím manželstva alebo počas neho. Dohoda manželov ovplyvňuje spôsob rozdelenia majetku.
V dohode manželov sa manželia môžu napríklad dohodnúť, že žiadny z manželov nemá manželské právo na akýkoľvek majetok druhého z manželov, ale že si každý z manželov ponechá svoj majetok. V dohode manželov sa takisto môže uviesť určitý majetok, ktorý je vylúčený z delenia.
Dohoda manželov sa musí vyhotoviť písomne a musí obsahovať dátum a podpis. Okrem toho ju musia osvedčiť dvaja nepopierateľní svedkovia. Dohoda manželov nadobúda účinnosť, keď sa zaregistruje na matričnom úrade (od začiatku roka 2020 na digitálnom matričnom úrade *Digi- ja väestötietovirasto*).

3 Je slobodná vôľa ako si usporiadať majetkové pomery v manželstve nejako obmedzená?

V zákone o manželstve sa uvádzajú určité ustanovenia o obmedzeniach, pokiaľ ide o spoločné miesto pobytu a hnuteľný majetok manželov. Jeden z manželov nemôže bez písomného súhlasu druhého z manželov previesť vlastnícke právo k nehnuteľnému majetku, ktorý je určený ako spoločné miesto pobytu manželov. Okrem toho, jeden z manželov nemá bez súhlasu druhého z manželov právo prenajať obydlie ani iné právo nakladať s obydlím, ktoré sa používa ako spoločné miesto pobytu manželov, predmetmi, ktoré sú súčasťou vybavenia spoločnej domácnosti manželov, pracovným materiálom druhého z manželov alebo hnuteľným majetkom určeným na osobné použitie druhého z manželov alebo detí.
Rozdelenie majetku môže byť predmetom mediácie, ak by viedlo k neprimeranému výsledku alebo by spôsobilo neoprávnenú finančnú výhodu pre jedného z manželov. Mediácia pri rozdelení znamená, že sa v osobitnom prípade na základe rozumného zváženia možno odchýliť od pravidiel, ktoré by sa inak museli dodržať pri rozdelení majetku. Pri zvažovaní mediácie pri rozdelení majetku sa berie do úvahy hlavne dĺžka manželstva, činnosti manželov v prospech spoločnej domácnosti, zhromažďovania a uchovávania majetku, ako aj ďalšie hľadiská týkajúce sa financií manželov.
V rámci mediácie pri rozdelení majetku sa môže nariadiť, aby jeden z manželov nedostal majetok druhého z manželov na základe manželského práva alebo aby sa mu stanovili obmedzenia. Rozdelenie majetku sa môže vykonať aj tak, že sa celkovo alebo čiastočne vylúči určitý majetok z majetkového práva manželov. Okrem toho sa v rámci mediácie pri rozdelení majetku môže nariadiť, aby sa s majetkom, na ktorý jeden z manželov nemá podľa dohody manželov manželské právo, nakladalo pri rozdelení celkovo alebo čiastočne ako s majetkom, v súvislosti s ktorým druhý z manželov nedisponuje manželským právom.

4 Aké sú právne účinky rozvodu, rozluky alebo zrušenia majetkových pomerov v manželstve?

Ak prebieha konanie o rozvod manželstva alebo ak sa zrušilo manželstvo, musí sa uskutočniť rozdelenie majetku, to znamená delenie majetku, ak o to požiada jeden z manželov alebo dedič zosnulého(-ej) manžela(-ky). V prípade rozdelenia majetku sa majetkové právo manželov uplatňuje prostredníctvom určenia kompenzačného príspevku, ktorý musí uhradiť ten z manželov, ktorý má viac majetku. V prípade, že žiadny z manželov nemá manželské právo na majetok druhého z manželov, majetok manželov sa nerozdelí, ale iba oddelí. Ak majú manželia spoločný majetok, musí byť pri rozdeľovaní alebo oddeľovaní majetku na základe žiadosti rozdelený aj tento majetok.
Okrem toho sa rozdelenie majetku môže vykonať, ak sa na manželov, ktorých režim sa riadi fínskym právom, vzťahoval odsudzujúci rozsudok pre rozluku v inom štáte. Rozdelenie majetku pri rozluke manželov nemožno zabezpečiť, ak po rozluke manželia obnovili spolužitie.

5 Aké sú dôsledky úmrtia jedného z manželov na majetkové pomery v manželstve?

Účinky úmrtia jedného z manželov na majetkový režim manželov sú v zásade rovnaké ako účinky rozvodu.

Ak má zosnulý(-á) manžel(-ka) priamych potomkov, tzn. deti alebo ich potomkov, vdovec(-a) alebo dediči môžu požadovať rozdelenie majetku. V rámci rozdelenia majetku sa celý majetok manželov spravidla rozdelí na rovnaké diely. Pozostalý(-á) manžel(-ka) dostáva polovicu majetku a dediči dostávajú druhú polovicu. Ak má však pozostalý(-á) manžel(-ka) väčší majetok ako zosnulý(-á) manžel(-ka), má právo ponechať si celý svoj majetok.
Ak sa manželstvo končí na základe úmrtia jedného z manželov a ak zosnulý(-á) manžel(-ka) nemá priamych potomkov, vdovec(-a) dedí majetok zosnulého(-ej) manžela(-ky), okrem prípadu, ak prvý zosnulý z manželov odkázal svoj majetok inej osobe. V tejto fáze sa vôbec nerozlišuje medzi majetkom prvého zosnulého z manželov a majetkom vdovca(-y). V prípade úmrtia oboch manželov sa aj majetok posledného zosnulého z manželov spravidla delí rovnako medzi dedičov oboch manželov. Vdovec(-a) nemôže určiť závetom podiel, ktorý patrí dedičom toho z manželov, ktorý zomrel ako prvý.
Pozostalý(-á) manžel(-ka) si môže ponechať celú nedeliteľnú časť dedičstva zosnulého(-ej) manžela(-ky) s výhradou žiadosti o delenie, ktorú predloží priamy potomok, alebo závetu, ktorý spísal zosnulý. Pozostalý(-á) manžel(-ka) si však stále môže ponechať v nedeliteľnom vlastníctve obydlie, ktoré sa používa ako spoločné miesto pobytu manželov, ako aj bežné vybavenie domácnosti, pokiaľ vdovec(-a) nevlastní inú nehnuteľnosť vhodnú na bývanie.

6 Ktorý orgán má právomoc rozhodovať vo veci majetkových pomerov v manželstve?

Vo Fínsku úrad nezačne konanie vo veci majetkových režimov manželov z vlastnej iniciatívy. Ak manželia nedospejú k dohode o rozdelení majetku, súd prvého stupňa na základe žiadosti nariadi vykonávateľovi závetu rozdeliť majetok.

7 Aké sú dôsledky majetkových pomerov v manželstve na právne vzťahy medzi jedným z manželov a treťou osobou?

Manželstvom sa v zásade neobmedzuje právo manžela(-ky) uzatvárať dohody; počas manželstva môže ktorýkoľvek z manželov rozhodovať o svojom majetku bez súhlasu druhého z manželov.
Okrem toho manželia nie sú právne zodpovední za vzájomné dlhy. Manželia však solidárne zodpovedajú za dlh, ktorý vznikol jednému z manželov v súvislosti so starostlivosťou o rodinu. Okrem toho obaja manželia zodpovedajú za úhradu nájomného za spoločné obydlie. Zmluvu o prenájme spoločného obydlia môžu vypovedať len spoločne, a to aj vtedy, ak sa zmluva o prenájme uzatvorila len na meno druhého z manželov.
Veritelia sú v zákone o manželstve chránení tak, aby sa žiadny z manželov nemohol vzdať svojich práv spôsobom, ktorý je pre veriteľov záväzný. Ak jeden z manželov previedol na svojho(-u) manžela(-ku) alebo svojich dedičov majetok, ktorého hodnota značne presahuje to, čo mal previesť, môže sa rozdelený majetok žiadať späť a vložiť do konkurznej podstaty.

8 Krátky opis postupu rozdelenia majetkových pomerov v manželstve v tomto členskom štáte vrátane ich vysporiadania a zániku.

Vo Fínsku úrad nezačne konanie vo veci majetkových režimov manželov z vlastnej iniciatívy. Ak prebieha konanie o rozvod manželstva alebo sa zrušilo manželstvo, musí sa uskutočniť rozdelenie majetku, ak o to požiada jeden z manželov alebo dedič zosnulého(-ej) manžela(-ky). V prípade, že žiadny z manželov nemá manželské právo na majetok druhého z manželov, majetok manželov sa nerozdelí, ale iba oddelí.
V prípade rozdelenia majetku na základe rozvodu sa spravidla celý majetok manželov delí rovnakým dielom medzi manželov, pokiaľ manželia neuzatvorili dohodu manželov. Rozdelenie majetku môže byť predmetom mediácie na základe zásad rovnosti. V prípade rozdelenia alebo oddelenia majetku sa na základe žiadosti musí rozdeliť aj spoločný majetok.
Ak sa manželstvo zrušilo na základe úmrtia jedného z manželov a ak má zosnulý(-á) manžel(-ka) priamych potomkov, tzn. deti alebo ich potomkov, vdovec(-a) alebo dediči môžu požadovať rozdelenie majetku. V rámci rozdelenia majetku sa celý majetok manželov spravidla rozdelí na rovnaké diely. Pozostalý(-á) manžel(-ka) dostáva polovicu majetku a dediči dostávajú druhú polovicu. Ak má však pozostalý(-á) manžel(-ka) väčší majetok ako zosnulý(-á) manžel(-ka), má právo ponechať si celý svoj majetok. Ak sa manželstvo končí na základe úmrtia jedného z manželov a ak zosnulý(-á) manžel(-ka) nemá priamych potomkov, pozostalý(-á) manžel(-ka) dedí majetok zosnulého(-ej) manžela(-ky), pokiaľ o tom zosnulý(-á) manžel(-ka) nerozhodol(-la) inak v závete.
V prípade úmrtia oboch manželov sa majetok posledného zosnulého z manželov spravidla delí rovnako medzi dedičov oboch manželov.
Strany sa môžu medzi sebou dohodnúť o delení svojich majetkov (rozdelenie vo forme zmluvy). Ak strany nedospejú k dohode, súd na základe žiadosti jedného z manželov nariadi, aby majetok rozdelil vykonávateľ závetu (rozdelenie vo forme príkazu).
Ak sa rozdelenie majetku vykoná vo forme zmluvy, musí sa vyhotoviť listina, v ktorej sa uvedie dátum a podpis. Listinu musia osvedčiť dvaja nepopierateľní svedkovia. Naopak, ak rozdelenie vykoná vykonávateľ závetu, musí sa vyhotoviť listina o vykonaní rozdelenia majetku, v ktorej sa musí uviesť dátum a podpis vykonávateľa závetu.
Táto listina o rozdelení majetku sa môže predložiť matričnému úradu (od začiatku roka 2020 digitálnemu matričnému úradu *Digi- ja väestötietovirasto*) na registráciu. Registrácia listiny o rozdelení majetku vedie k ochrane voči veriteľom druhého z manželov a nemá vplyv na samotnú platnosť rozdelenia medzi stranami.

9 Aký je postup a dokumenty alebo informácie, ktoré sa zvyčajne vyžadujú na účely registrácie nehnuteľného majetku?

Vlastnícke právo k nehnuteľnému majetku sa registruje vyžiadaním dokladu o vlastníctve. Doklad o vlastníctve sa zapíše do hypotekárneho registra. Vlastník sa tak uvádza na osvedčení o vydaní dokladu o vlastníctve.
V prípade zmeny nehnuteľného majetku na základe rozdelenia alebo oddelenia majetku sa musí vnútroštátnemu kartografickému úradu predložiť zmluva o rozdelení alebo oddelení pôvodného majetku, odôvodnenie základu rozdelenia majetku, tzn. napríklad vyhlásenie súdu prvého stupňa o začatí konania o rozvode manželov, ako aj prípadné potvrdenie o akomkoľvek daňovom príjme z prevodu finančných prostriedkov.
Lehota na získanie dokladu o vlastníctve nehnuteľností na základe rozdelenia majetku začína plynúť od okamihu, keď sa rozdelenie majetku stane právoplatným. Na získanie dokladu o vlastníctve nehnuteľností sa stanovuje lehota šiestich mesiacov.

Posledná aktualizácia: 15/02/2024

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Majetkové pomery v manželstve - Švédsko

1 Existuje v tomto členskom štáte zákonná úprava majetkových pomerov v manželstve? Čo sa v nej stanovuje?

Áno, existuje takýto systém. Stanovuje pravidlá výživného, ktoré sa uplatňujú medzi manželmi počas manželstva a po ňom. Upravuje tiež práva a povinnosti manželov počas manželstva a po ňom, pokiaľ ide o rôzne druhy majetku a záväzkov, domácnosť manželov a jej zariadenie a dary medzi manželmi.

2 Ako si môžu manželia usporiadať majetkové pomery v manželstve? Aké sú v tomto prípade formálne požiadavky?

Manželia môžu mať dva druhy majetku: bezpodielové spoluvlastníctvo manželov (*giftorättsgods*) a súkromný majetok (*enskild egendom*). Bežnejšou formou je bezpodielové spoluvlastníctvo manželov; majetok je bezpodielovým spoluvlastníctvom, ak nebolo určené inak. Základným pravidlom je, že takýto majetok sa musí rozdeliť v prípade úmrtia manžela alebo v prípade rozvodu. Súkromný majetok nie je predmetom takéhoto rozdelenia. Majetok môže byť súkromný v dôsledku niektorej z týchto situácií:
a) je súčasťou dohody o majetkovom režime manželov (*äktenskapsförord*). Dohoda musí mať písomnú formu a musí byť zaregistrovaná na daňovom úrade (*Skatteverket*);

b) je to dar;
c) je súčasťou závetu;
d) v dôsledku určenia príjemcu v rámci životného poistenia, úrazového poistenia, nemocenského poistenia alebo v rámci systému individuálneho dôchodkového sporenia.

3 Je slobodná vôľa ako si usporiadať majetkové pomery v manželstve nejako obmedzená?

Áno, existujú obmedzenia. Napríklad existujú pravidlá, ktoré chránia domácnosť manželov a jej zariadenie počas manželstva. Jeden z manželov nemôže bez súhlasu druhého z manželov predať, prenajať alebo inak podobne naložiť s domácnosťou. Tieto pravidlá sa vzťahujú aj na majetok, ktorý je súkromný podľa podmienok dohody o majetkovom režime manželov. Ak sa majetok musí rozdeliť medzi manželov, domácnosť manželov a jej zariadenie sa pridelia manželovi, ktorý ich potrebuje viac. Je to tak aj v prípade, že celý majetok patrí druhému z manželov. Aj v prípade, že hodnota majetku takto prideleného jednému z manželov prekročí podiel tohto manžela na majetku, ktorý sa má rozdeliť, tento manžel je oprávnený prevziať vlastníctvo, ak druhému z manželov zaplatí tento rozdiel. Ďalším príkladom je, že pozostalý manžel má nárok na určitú minimálnu sumu peňazí z majetku oboch manželov. Platí to aj v prípade, že majetok zosnulého manžela bol súkromný a zosnulý manžel zanechal všetok svoj majetok niekomu inému.

4 Aké sú právne účinky rozvodu, rozluky alebo zrušenia majetkových pomerov v manželstve?

Vo švédskom práve sa zmieňuje iba prípad rozvodu. Právnym účinkom rozvodu je, že bezpodielové spoluvlastníctvo manželov sa musí rozdeliť. Jeden z manželov môže mať nárok aj na výživné, a to aspoň na obdobie prekonania situácie.

5 Aké sú dôsledky úmrtia jedného z manželov na majetkové pomery v manželstve?

Majetok je rozdelený medzi dedičov zosnulého a pozostalým manželom. Spoločné deti a vnúčatá tohto páru však môžu získať dedičstvo až po úmrtí oboch manželov.

6 Ktorý orgán má právomoc rozhodovať vo veci majetkových pomerov v manželstve?

Majetok si môžu rozdeliť samotné strany. Ak sa dohodnú, jedinou formálnou požiadavkou je, aby sa rozdelenie uskutočnilo písomne a podpísali ho obe strany. Ak sa nedohodnú, súd môže určiť vykonávateľa (*bodelningsförrättare*). Proti rozhodnutiam vykonávateľa sa môže strana odvolať na súdoch.

7 Aké sú dôsledky majetkových pomerov v manželstve na právne vzťahy medzi jedným z manželov a treťou osobou?

Každý z manželov je zodpovedný za svoje vlastné dlhy. Veriteľ jedného z manželov nemôže žiadať platbu z majetku druhého z manželov, bez ohľadu na to, či ide o bezpodielové spoluvlastníctvo manželov alebo o súkromný majetok. Existujú aj pravidlá na ochranu veriteľa pred pokusmi manželov dostať majetok z dosahu veriteľa. Napríklad manžel sa nemôže rozhodnúť o zahrnutí svojho súkromného majetku do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ak má v úmysle vyhnúť sa veriteľovi.

8 Krátky opis postupu rozdelenia majetkových pomerov v manželstve v tomto členskom štáte vrátane ich vysporiadania a zániku.

Všeobecným pravidlom je, že celé bezpodielové spoluvlastníctvo manželov sa musí zahrnúť do akéhokoľvek rozdeľovania. Existuje niekoľko výnimiek. Z bezpodielového spoluvlastníctva manželov môže manžel vyňať toľko, koľko zodpovedá jeho vlastným dlhom. Každý z manželov môže vyňať aj oblečenie a iný majetok, ktorý používa osobne, a akékoľvek osobné dary. Rozdeľovanie sa nevzťahuje ani na nároky na dôchodok, ktoré majú vyplácať zamestnávatelia alebo majú byť vyplatené z verejných prostriedkov, a v určitých prípadoch ani na súkromné dôchodky. Hodnota zvyšku bezpodielového spoluvlastníctva sa v zásade rozdelí rovnomerne medzi manželov. V rámci rozdelenia sa má brať do úvahy, kto je vlastníkom daného majetku. Ako už bolo uvedené, existujú osobitné pravidlá pre domácnosť manželov a jej zariadenie.

9 Aký je postup a dokumenty alebo informácie, ktoré sa zvyčajne vyžadujú na účely registrácie nehnuteľného majetku?

Každý prevod nehnuteľného majetku musí byť zaregistrovaný podaním žiadosti o registráciu vlastníctva na vnútroštátnom katastrálnom úrade (*Lantmäteriet*). Registráciu zvyčajne uskutočňuje kupujúci. Spolu so žiadosťou musia byť predložené originály dokladov.

Posledná aktualizácia: 10/11/2020

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.